

Energetika: Globální a regionální faktory konkurenceschopnosti Evropy

Prof. Michal Mejstřík

ředitel a předseda představenstva EEIP, a.s., člen dozorčí rady, ČEZ, a.s.,
předseda Mezinárodní obchodní komory ČR, Praha

Přednáška na 14. energetickém kongresu ČR s mezinárodní účastí

ENERGETIKA NESTABILNÍ

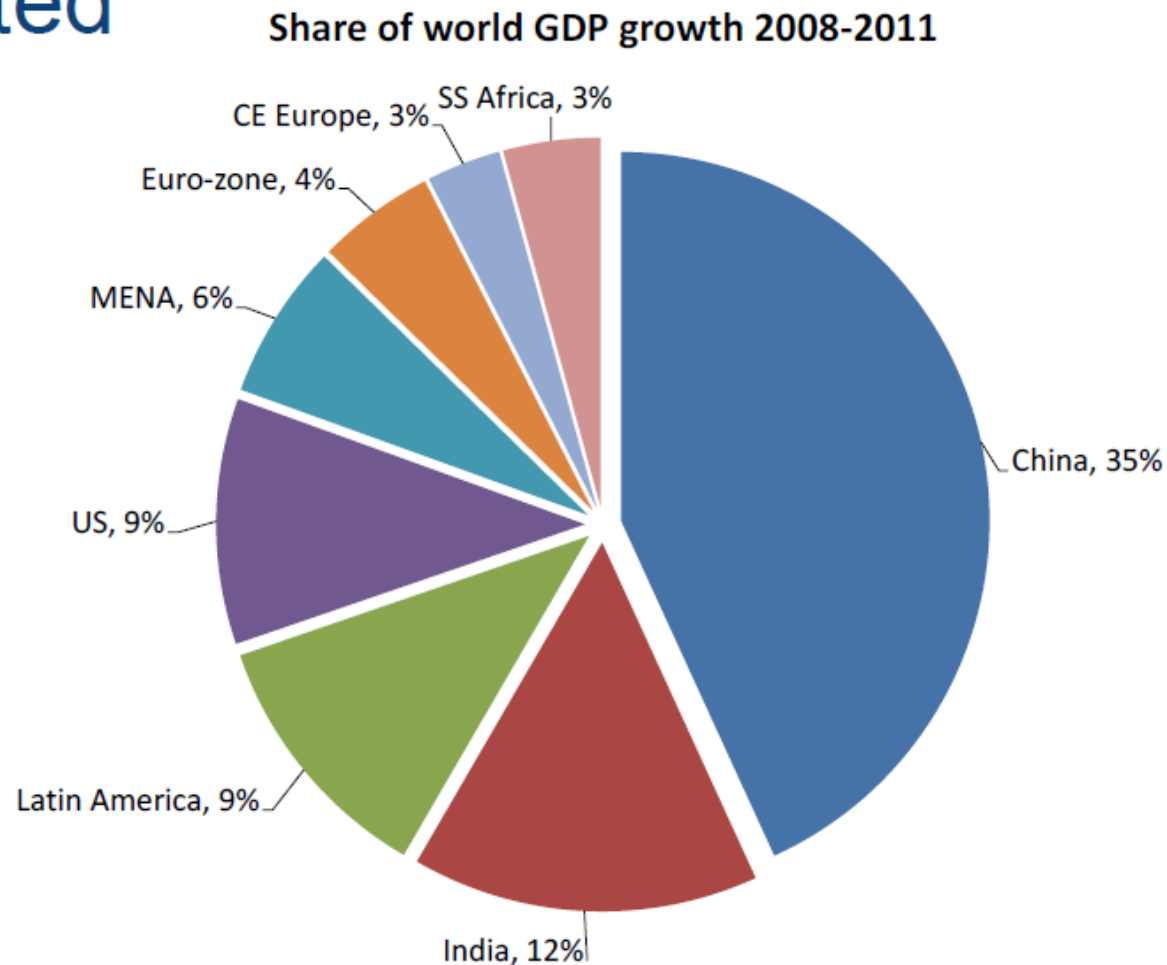
4. – 5. března 2014, hotel Marriott, Praha

1. Úvodem

- Právě dnes pozorujeme nejrůzněji se měnící instituce kapitalismu (USA, Evropa s ESM, Čína, Indie , Latinská Amerika) nezřídka s různou mírou autoritářských systémů s jeho ojedinělou schopností zpětné vazby a "tvůrčí destrukce" (výraz A.Schumpetera).
- **Díky akceleraujícímu vývoji specifických forem kapitalismu geopoliticky vznikají dynamické globální nerovnováhy z důvodu různých typů rozvoje ekonomik, hodnot a kultur společností :**
- **Rychlejší , „přímočařejší“ růst mladých, méně rozvinutých zemí (BRIC, SAE, aj.) oproti výrazně cykličtějšímu růstu vyspělých zemím USA, Japonsku a EU,** které cyklickými krizemi překonávají nejistotu, tápání rozvoje (není koho kopírovat, či od koho opisovat) a vznikající nerovnováhy . Např. Čína už zřejmě „dohnala“ ve velikosti HDP Japonsko s cílem se vrátit zpět na pozici největší světové ekonomiky (s ohledem na svoji lidnatost – nyní 1.3 mld obyvatel – tuto pozici po mnohá staletí ne-li tisíciletí držela).

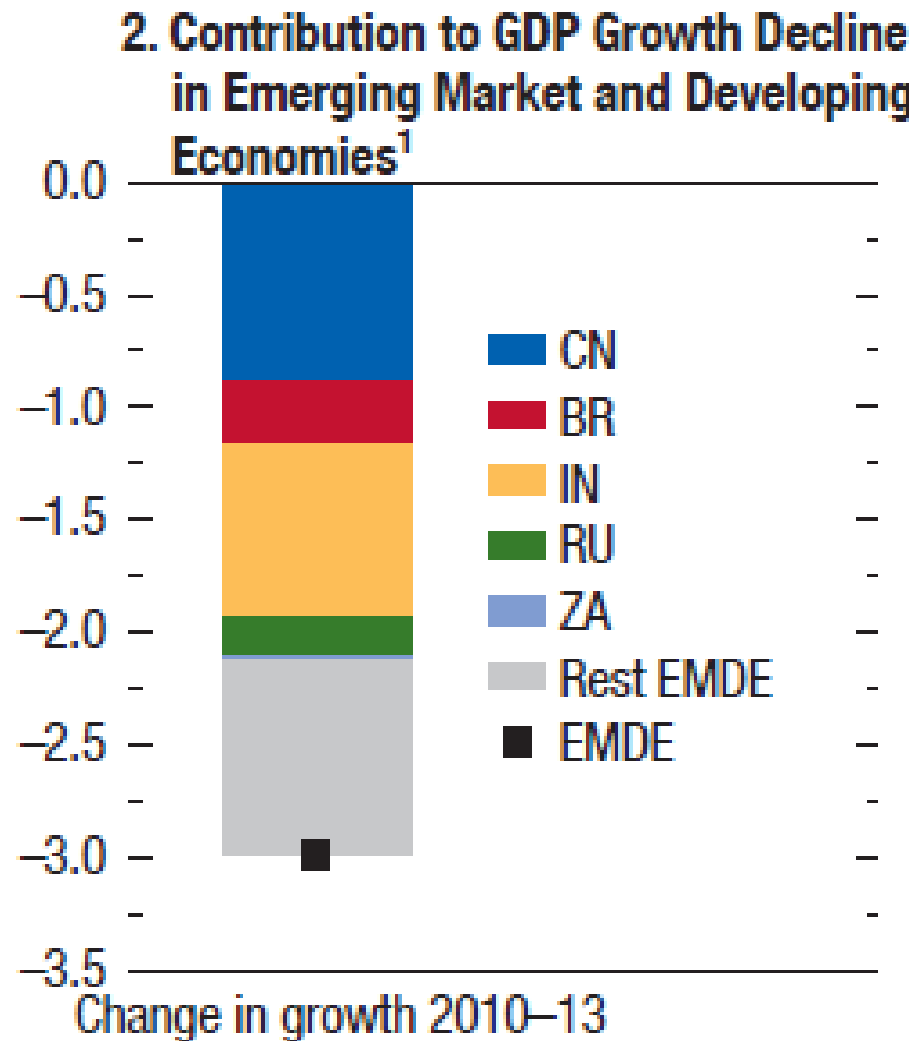
1. Posun temp rustu dle teritorii – na jak dlouho ?

Source of economic growth has shifted

Source: World Bank (2012)

1. Posun temp rustu dle teritorii – na jak dlouho ?

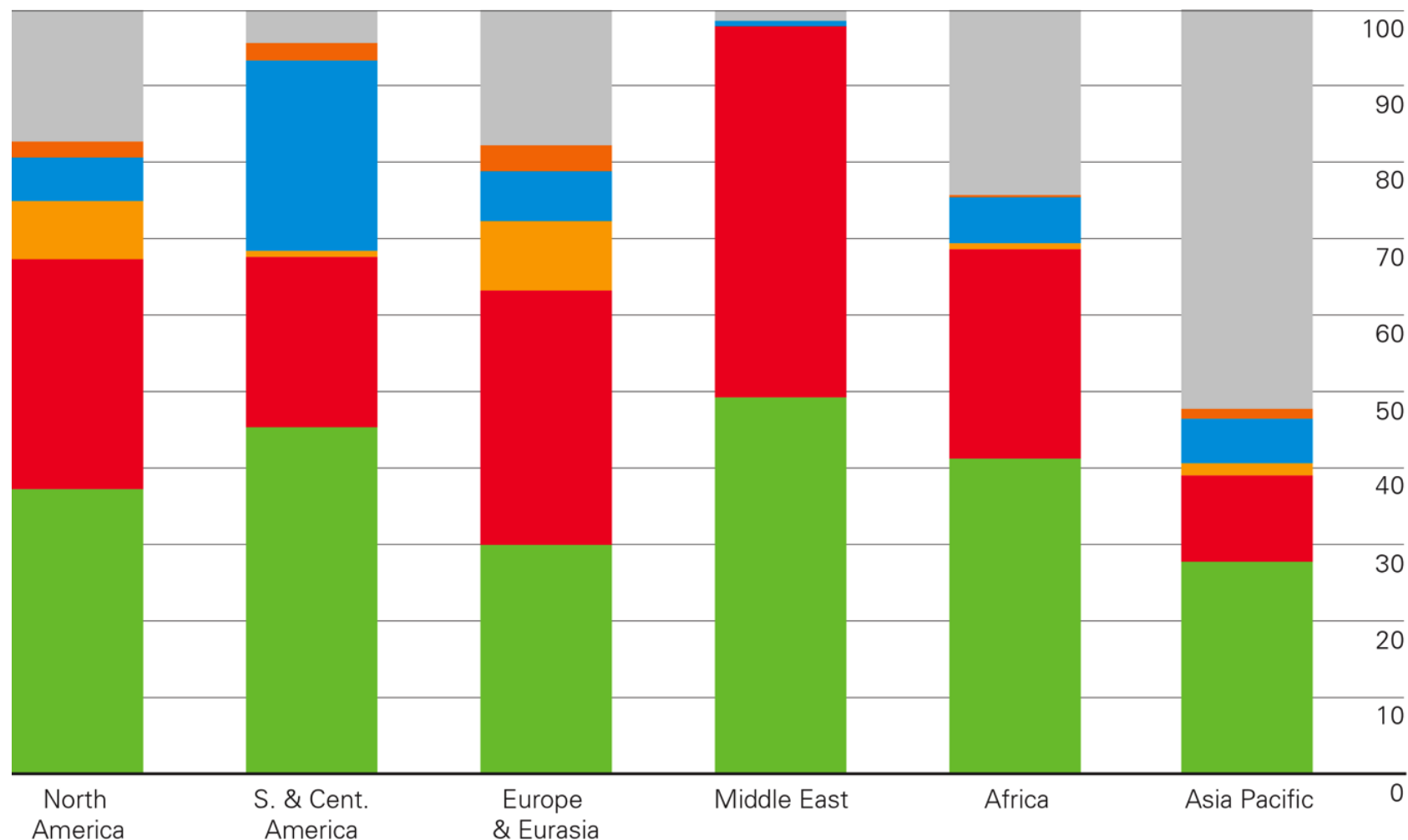

1. Úvodem

- **produkce statků a služeb vs. míra investic a spotřeby.** Mladé, méně rozvinuté většinou překotně investují do rozvoje (což je jak příklad Japonska ukazuje neudržitelné) , spotřeba v Číně jen 36% HDP, jinde přes 50%. Stále však v HDP v PPP/obyvatele hluboce zaostávají, nicméně **velká většina obyvatel se přehoupla nad hranici chudoby**, méně hladovějících! Spotřeba statků a služeb v mnoha vyspělých zemích stagnuje
- **větší nákladnost růstu v EU, Japonsku a USA oproti BRIC** daná demokraticky (?) prosazenou **ekologickou regulací s přísnějšími standardy** odvozenými jak ze zdravotních norem tak z hypotéz ekologicky udržitelného rozvoje : spolehlivost dodávek energie z „čistých“, obnovitelných energií a energeticky úsporný rozvoj – mnoho sporných předpokladů a nástrojů mixujících dlouhodobé a krátkodobé zájmy a poznání (kam řadit energii z jádra). BRIC, SAE a další země na vzestupu omluvají zanedbanou ekologií nerozvinutostí a nedostatečnými zdroji, ale reagují mnohdy autoritářsky rychle zaváděnými relevantními“ ekologickými technologiemi (vzorová zelená města Abu Dhabi, Čína jako klíčový producent solární a větrné energie, a snad i osobních automobilů s elektrickým pohonem)

Struktura regionální spotřeby primární energie v roce 2012 (%)

Barevně seshora: uhlí, obnovitelné zdroje mimo „modrou“ vodu, jádro, plyn, ropa

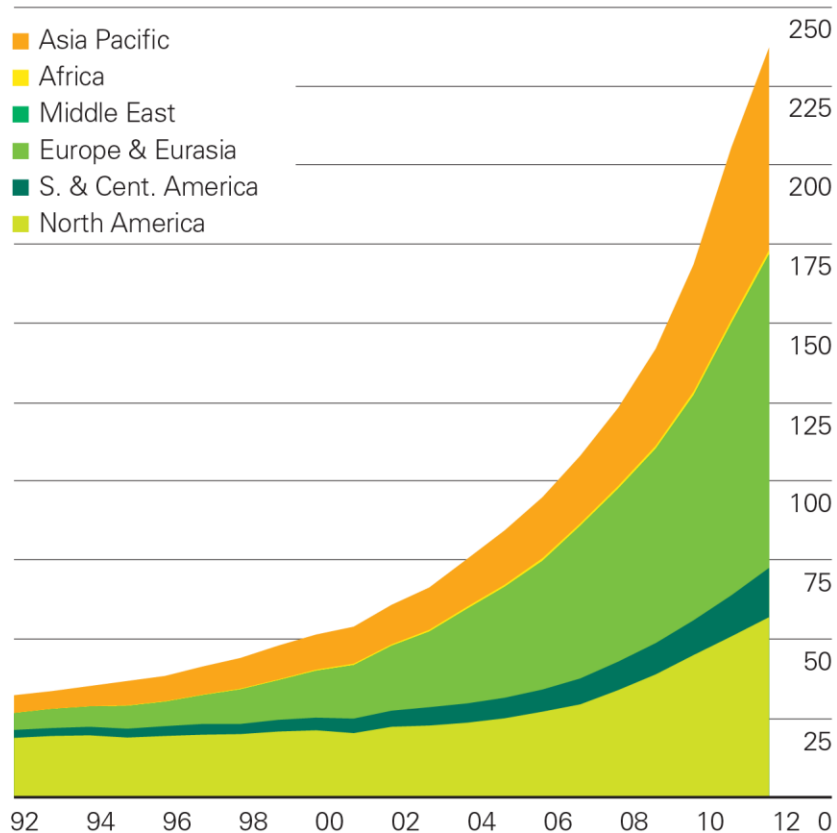

BP Statistical Review of World Energy
2013

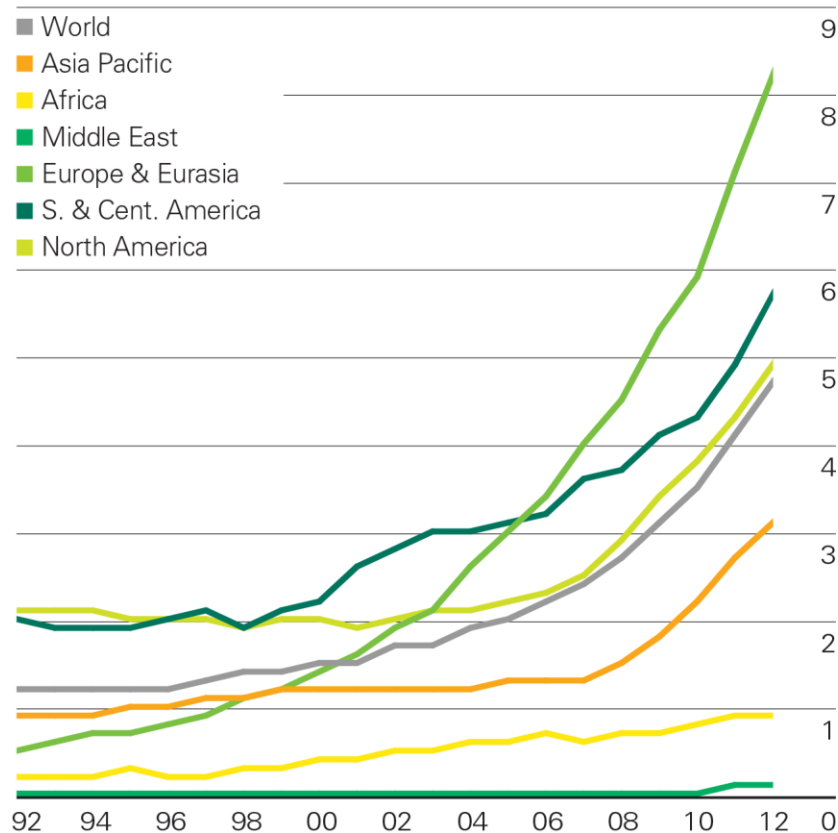
© BP 2013

Vývoj spotřeby/produkce energie z obnovitelných zdrojů: Ve kterém regionu a jak relevantní technologie ?

Other renewables consumption by region
Million tonnes oil equivalent

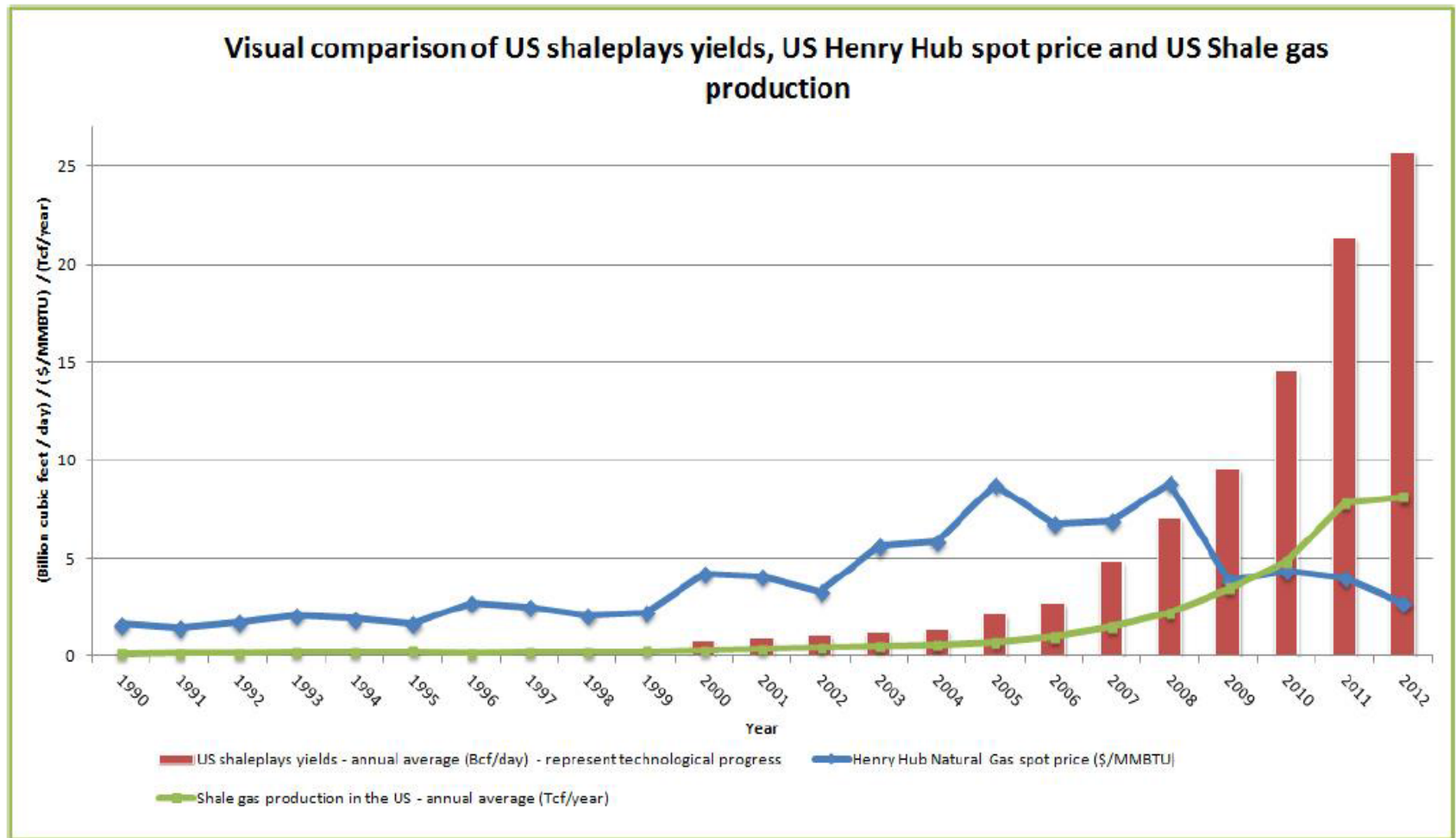

Other renewables share of power generation by region
Percentage

1. Radikální změna : břidlicový plyn v USA – produkce a ceny

Plyn nyní důležitější než uhlí jako US energetický zdroj

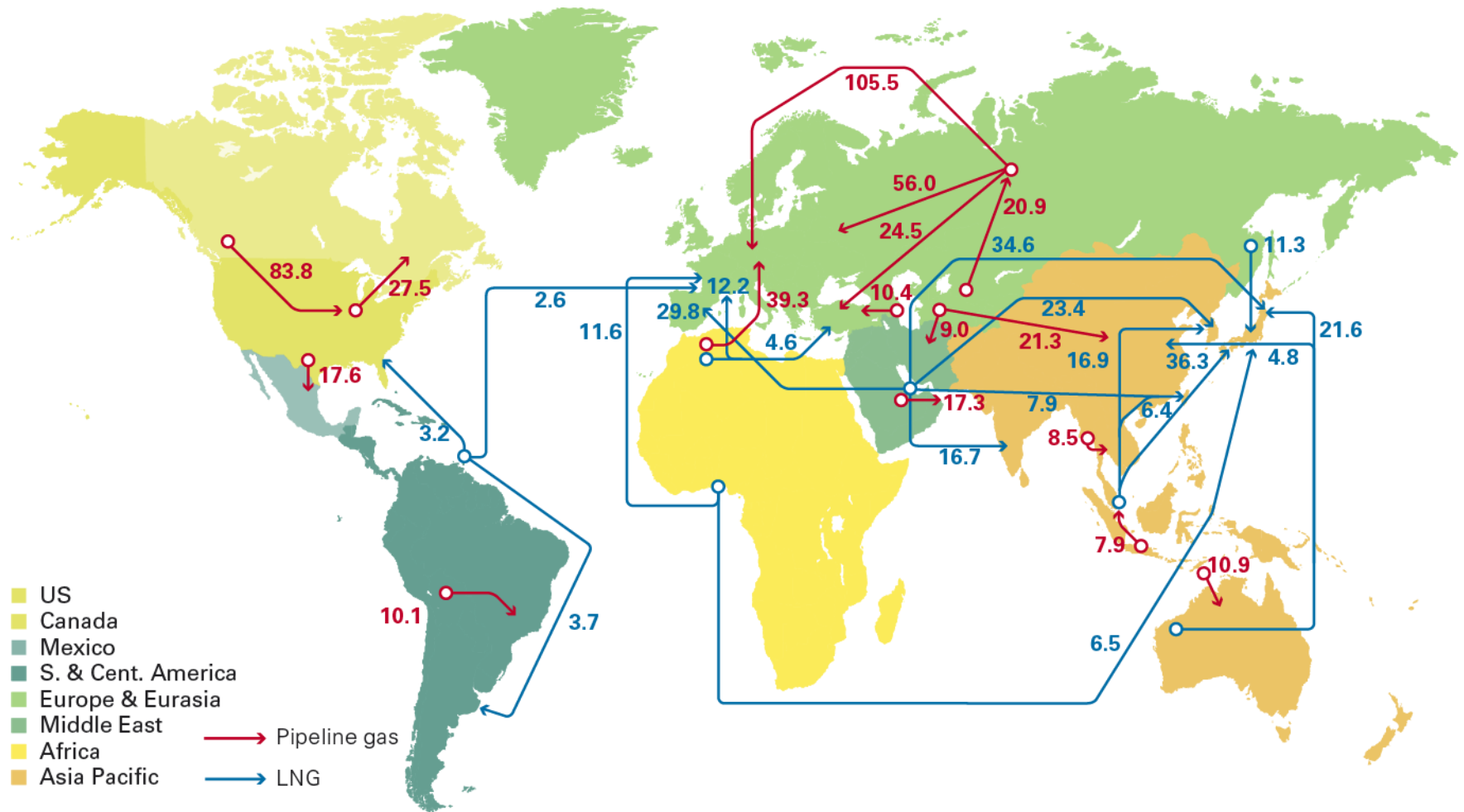

Source: Microsoft Excel graphs from data: EIA annual Energy Outlook (2013), BP Statistical Review of World Energy (2013)

➤ V plynu USA po padesáti letech opět v plynu soběstačné a ceny mimořádně nízké díky břidlicovému plynu. Po desetiletích se v USA odtrhl vývoj ceny plynu a ropy, který byl dříve svázán. Míra energetické soběstačnosti 18% v roce 2011 nejnižší ppo řadě let.

➤ ...důsledky pro pokles emise v USA (mimo Kioto), a vývoz vytlačeného US uhlí do Evropy

1. Radikální změna : Kdo produkuje a spotřebovává plyn ...významný zdroj energie: globální toky plynu v roce 2012 (v mld m3 dle BP)

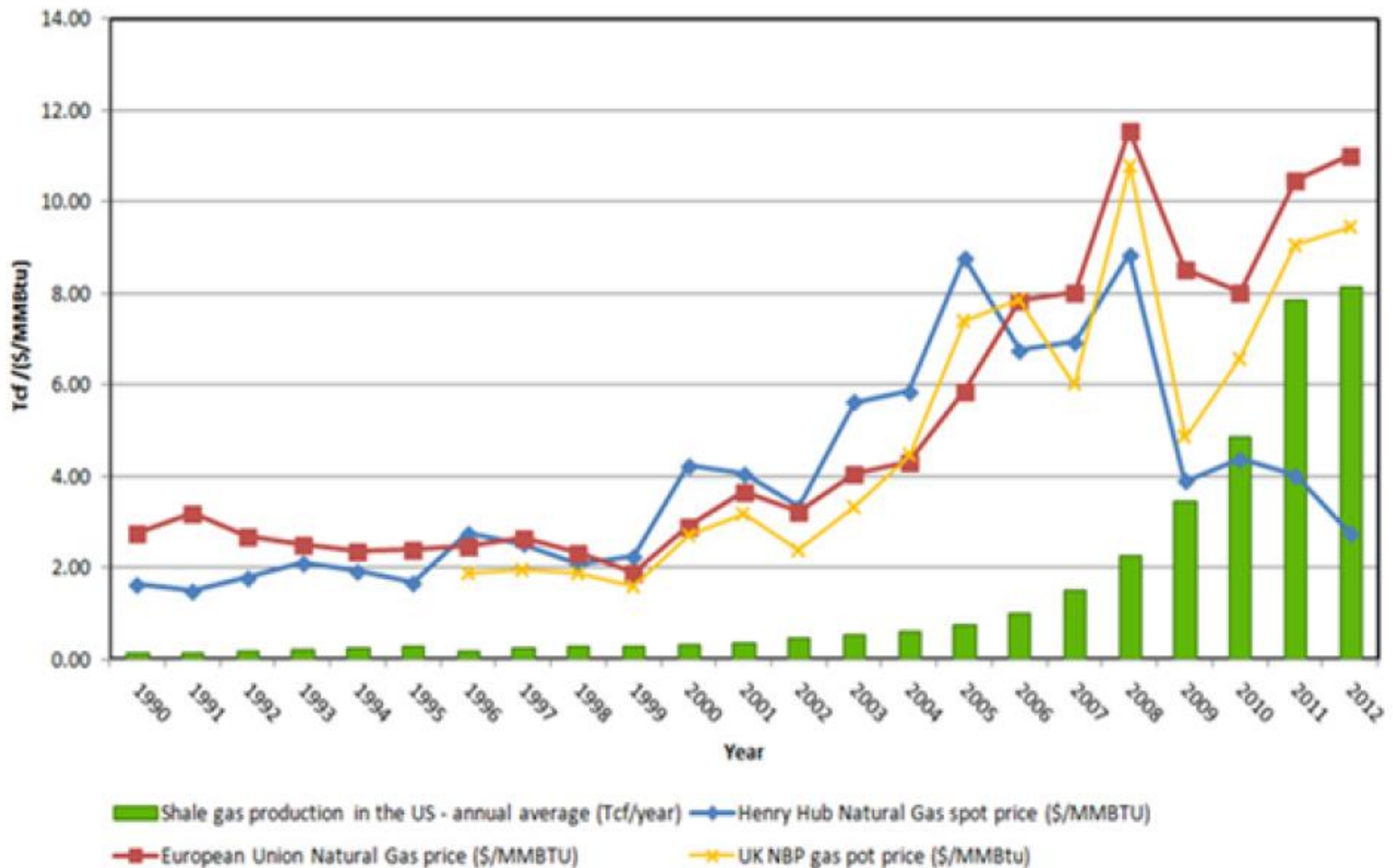

Source: Includes data from Cedigaz, CISStat, GIIGNL, IHS CERA, Poten, Waterborne.

➤ V plynu USA po padesáti letech opět v plynu soběstačné a ceny mimořádně nízké díky břidlicovému plynu. Po desetiletích se odtrhl vývoj ceny plynu a ropy, který byl dříve svázan. Geostrategické souvislosti pro situaci v Rusku a přítomnost USA na Blízkém východě. ...Toky LNG do Japonska zřejmě oslabí pbnovení provozu JE v Japonsku..

➤ ...důsledky pro pokles emisi v USA (mimo Kjoto), a vývoz vytlačeného US uhlí do Evropy

1. Segmentace trhu s plynem : oddělení regionálních spotových cen plynu v USA a EU

Source: EIA annual Energy Outlook (2013), BP Statistical Review of World Energy (2013)

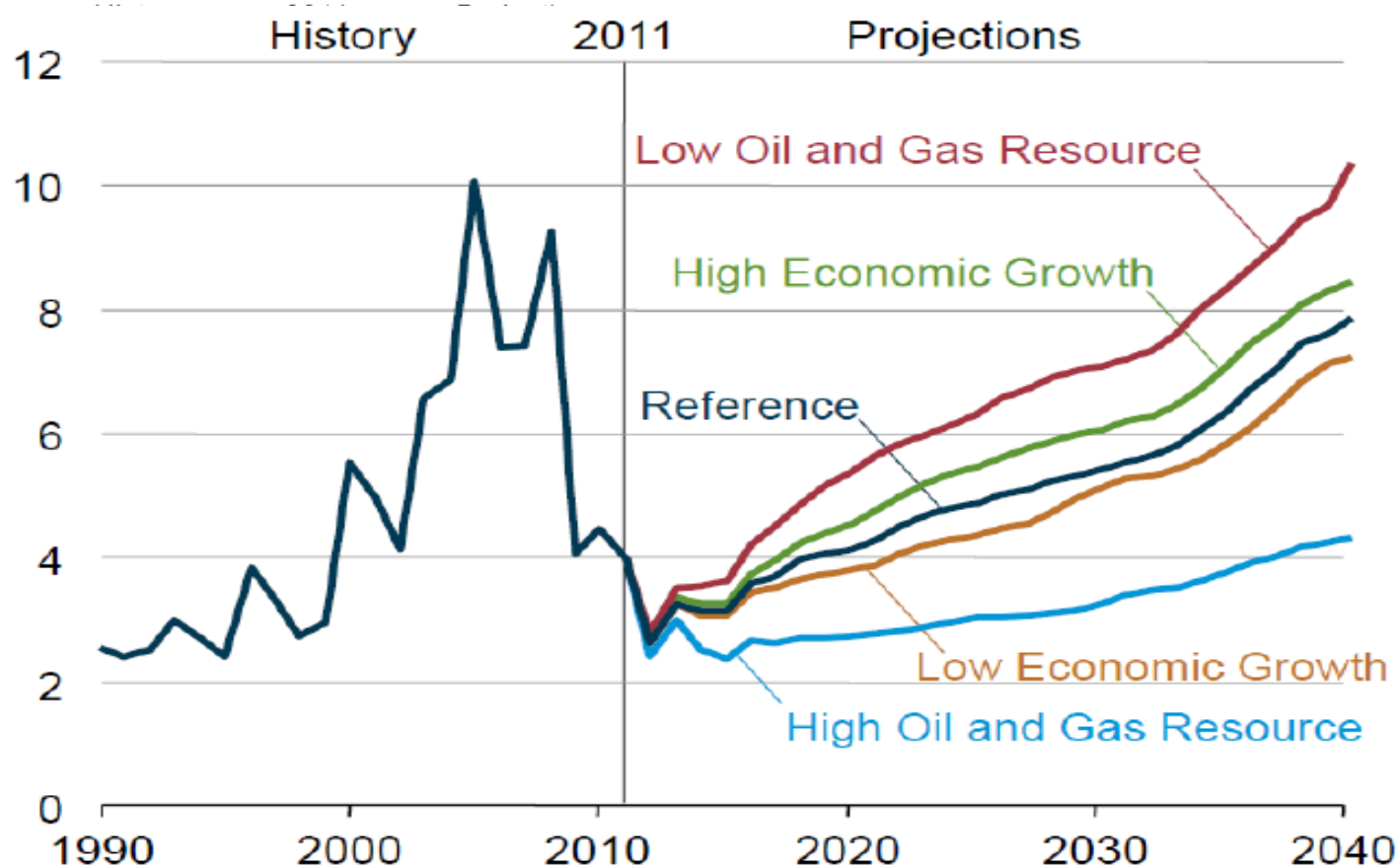
1. Segmentace trhu s plynem : přehled regionálních spotových cen plynu v červenci 2013 (v USD/ mmbtu) – různé drivery podle regionů

Source: Waterborne, US FERC (prices as at 7th June)

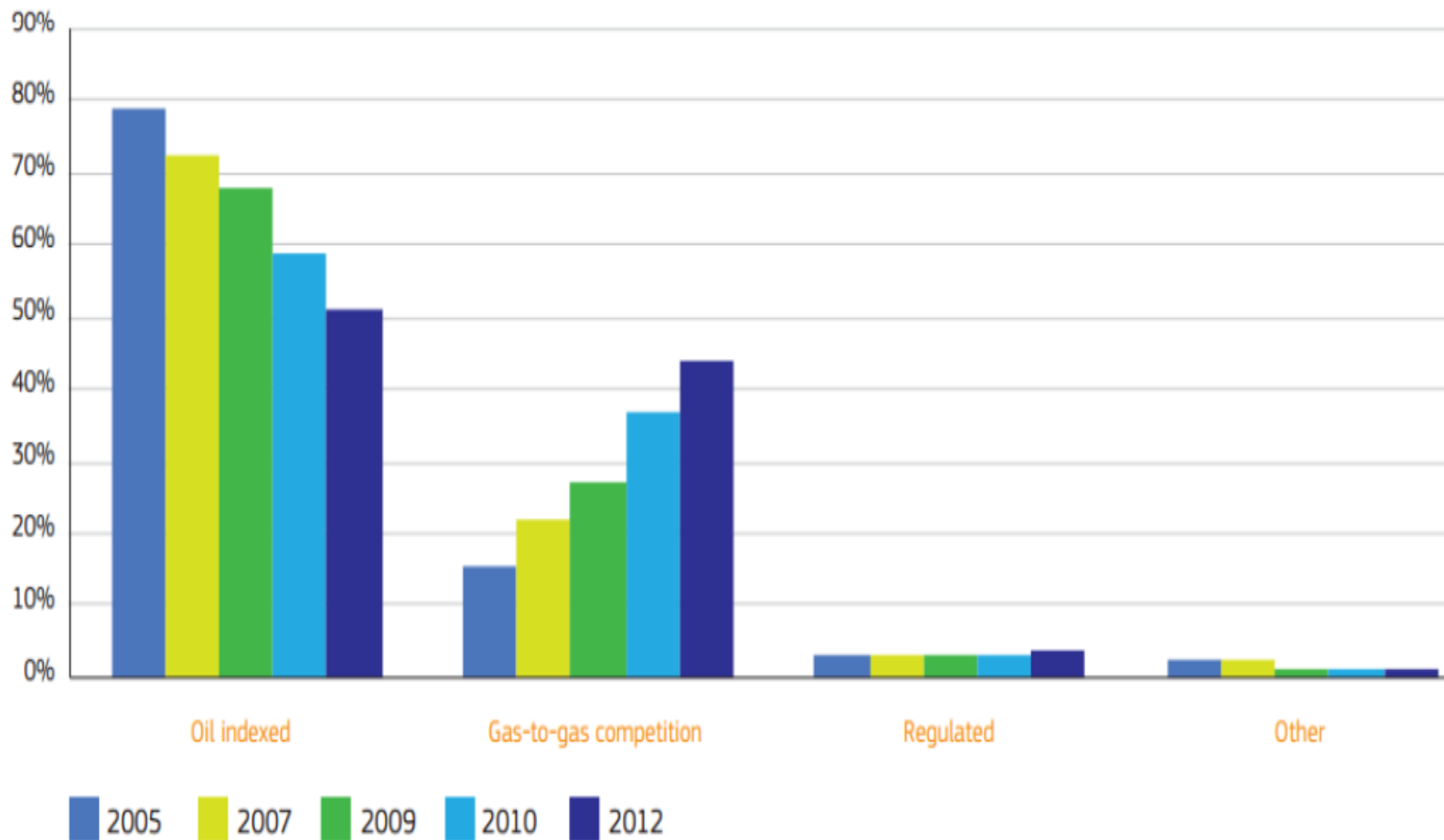
1. Segmentace trhu s plynem a výhled cen plynu v US

Figure 5: Annual average Henry Hub spot prices for natural gas in five cases, 1990-2040 (2011 dollars per million Btu)

Source: EIA Annual Energy Outlook (2013)

1. Segmentace trhu s plynem : podíl druhů cenotvorby v EU

Source: European Commission (2013a)

2. Ceny elektřiny a EU konkurenceschopnost

Obvyklé otázky: Energy price gap...FT.COM,

Dieter Helm Why are energy prices so politically toxic ?

Energy efficiency costs down ? Eceee.org

Europeainvoice.com, Bruegel.org Valeria Cipollone 9.10.2013

euroactiv.com Efektivnost – učiní obnovitelné zdroje Evropu konkurenceschopnější? 22.1.2014

Reduce EU energy intensive industry ?

[Japan opens door to restart nuclear plants](#) FT 25.2.2014

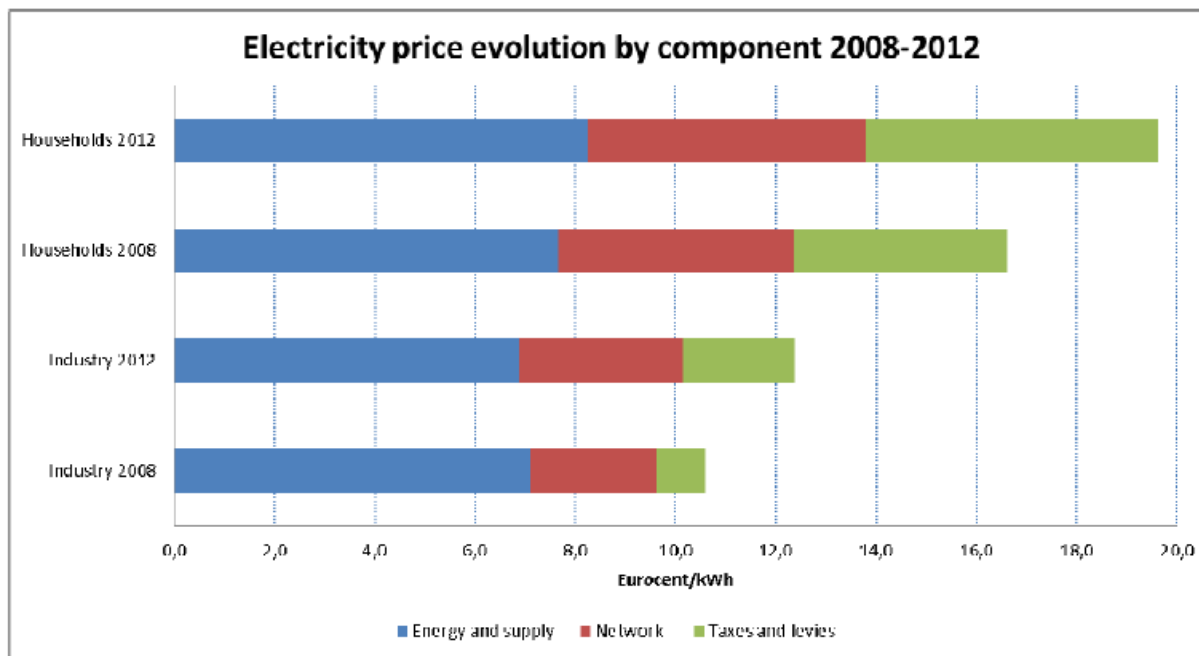
Poznámka: Pojem jaderné energie jako součást nízkoemisního zdroje se v současném draft EU 2030 objevuje jen v několika zmínkách, ale připravovaná EU regulace oblasti jaderné energie může zpřísněním nároků tento zdroj výrazně zdražit s důsledky pro novou výstavbu či dokonce omezit efektivní fungování stávajících kapacit. Důležité znovu prodiskutovat v EU.

Source: EU Climate and Energy draft (leden 2014)

2. Vzestup cen elektřiny v EU

Box 2: Changes in EU weighted average retail electricity prices for households and industrial consumers in the period 2008-2012.

Gas and electricity prices (including taxes and charges) for industrial consumers have increased by 3.3% and 15% respectively during the period 2008 to 2012 whilst those for households have increased by 13.6% and 18%.

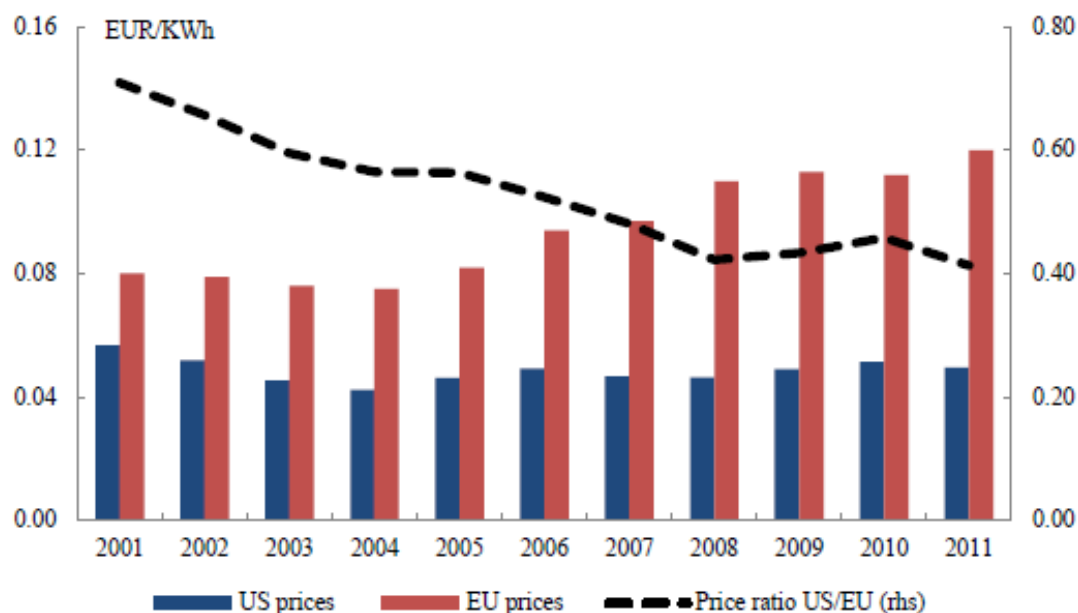

Source: Eurostat. Includes taxes in the case of households; excludes VAT and other recoverable taxes in the case of industry, other industry exemptions are not included (not available).

Source: EU Climate and Energy draft (leden 2014)

2. Vzestup cen elektřiny v EU oproti cenám v USA, velká konkurenční nevýhoda oproti oživenému průmyslu v USA, navíc nejen globální trh , ale i EU trh nehomogenní, segmentován s různou úrovní cen

Graph I.2.8: End-user electricity prices for industry

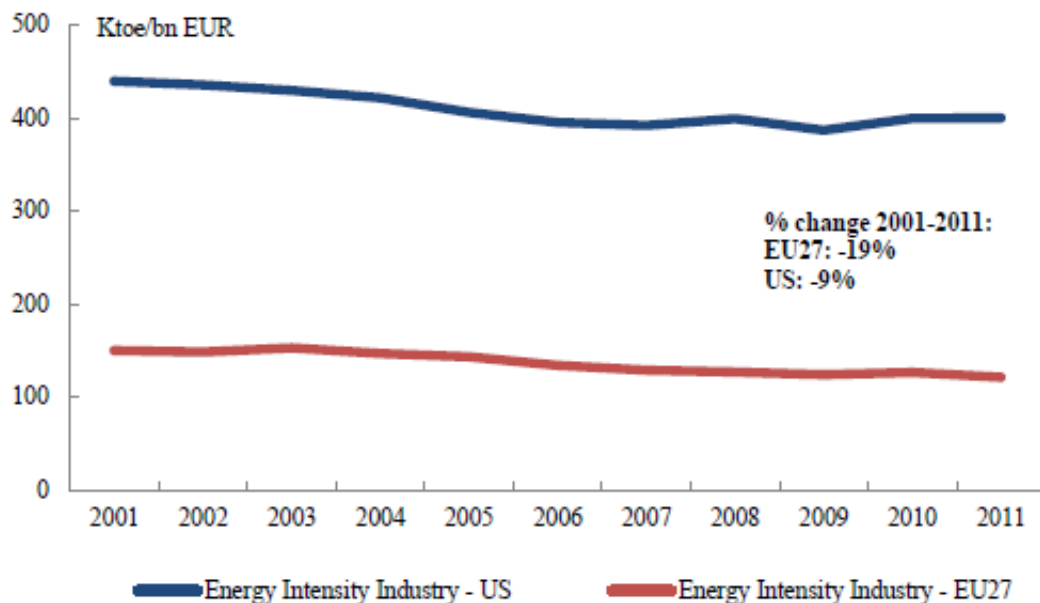
Note: For the EU prices refer to average of consumption bands Ie If Ig until 2007, after 2007 consumption band ID. Prices are nominal and the exchange rate used is from the OECD. For the US no consumption band was available. 2011 provisional data. Taxes are included.

Source: Eurostat and Energy Information Administration.

Source: EU Climate and Energy draft (leden 2014)

2. Vzestup cen elektřiny v EU oproti cenám v USA, velká konkurenční nevýhoda oproti oživenému průmyslu v USA kompenzována nižší jednotkovou spotřebou

Graph I.2.10: Energy intensity of industry

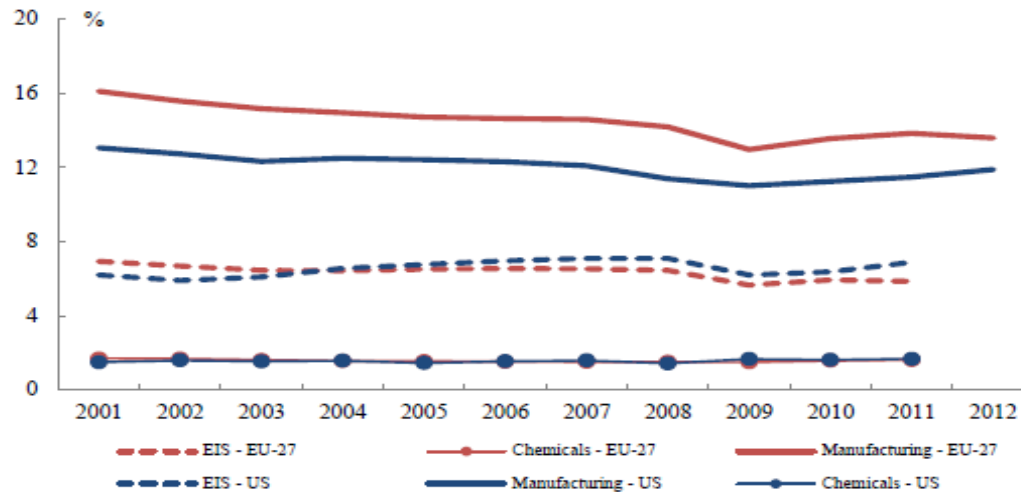
Note: Final energy consumption industry divided by gross value added in 2005 reference year, ktoe in billion of euros.

Source: Eurostat, Energy Information Administration, Bureau of Economic Analysis USA.

Source: EU Climate and Energy draft (leden 2014)

2. Vzestup cen elektřiny v EU oproti cenám v USA, velká konkurenční nevýhoda oproti oživenému průmyslu v USA kompenzována nižší jednotkovou spotřebou díky poklesu energeticky intenzivní výroby – dopad na ČR ?

Graph I.2.11: Share of some Energy Intensive Sectors (EIS) and share of Manufacturing in GDP - 2001-2012

Note: For the EU-27 energy intensive sectors include Fabricated metal products, Basic metal, Other non-metallic mineral products, Chemicals and chemical products, Coke and refined petroleum products, Paper and paper products, Mining and quarrying.

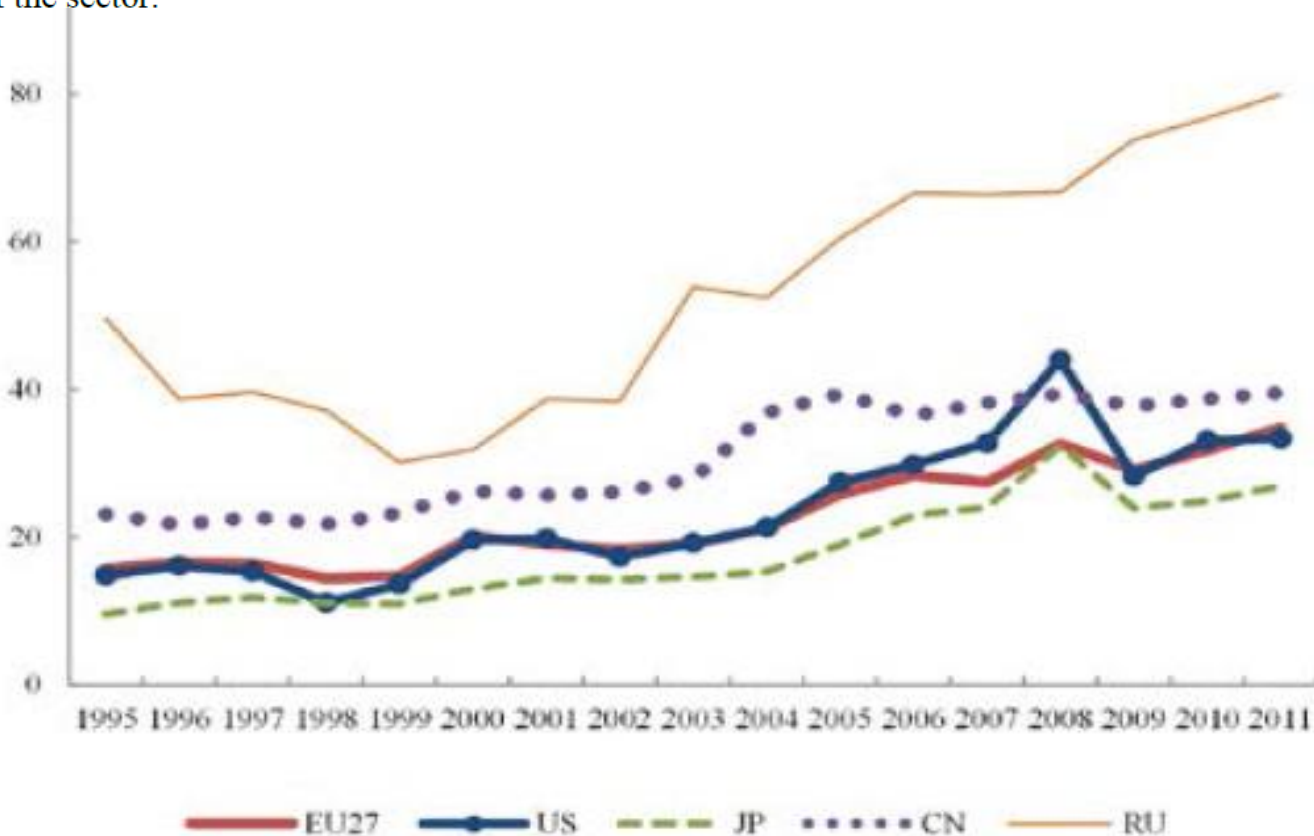
For the USA, energy intensive sectors include Mining, Non-metallic mineral products, Paper products, Petroleum and coal products, Chemical products, Primary metals, Fabricated metal products.

Source: Own calculations on Eurostat and US Bureau of Economic Analysis.

2. Reálné jednotkové náklady na energii jako % přidané hodnoty ve zpracovatelském průmyslu

As mentioned above the level of Real Unit Energy Cost measures the amount of money spent on energy sources needed to obtain 1 unit of value added. Their evolution thus combines the energy component of the sector's inflation and the energy intensity of the sector.

Graph I.1.1: Real Unit Energy Costs as % of value added, manufacturing sector

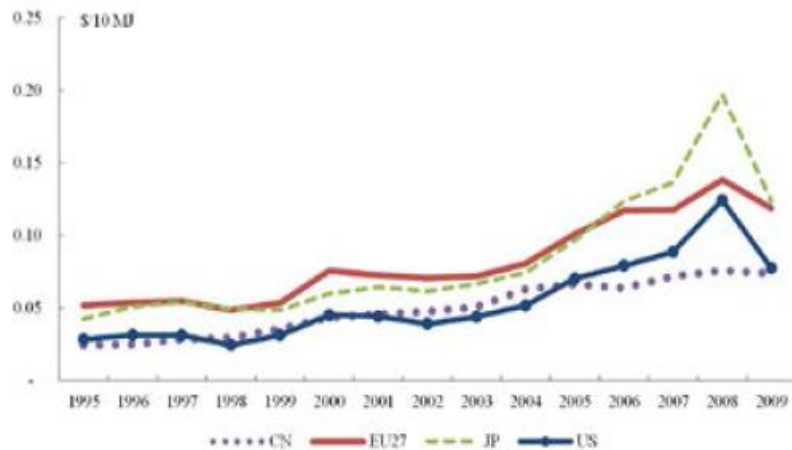

Source: Commission Services based on WIOD database.

Source: EU Climate and Energy draft (leden 2014)

2. Rozklad komponent jednotkových nákladů na energii ve zpracovatelském průmyslu

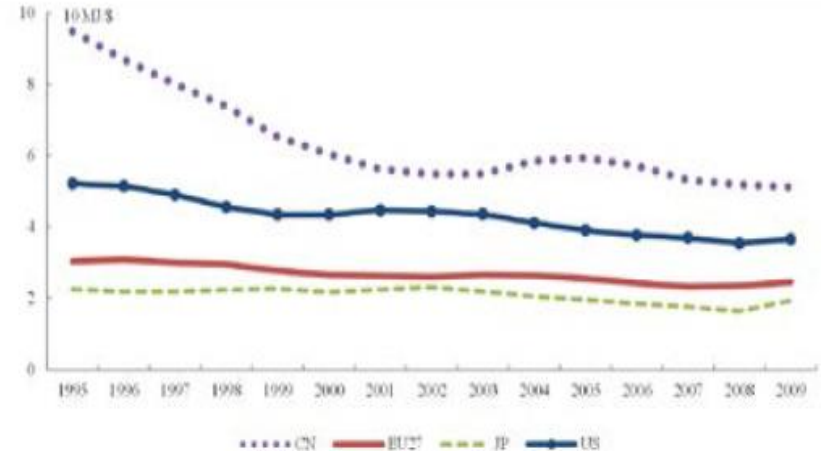
Graph I.1.3: Real Energy Price levels - Manufacturing

Note: Energy prices deflated with value added deflator of the manufacturing sector (in 2005 USD)

Source: Commission Services based on WIOD, ESTAT and World Development Indicators databases.

Graph I.1.4: Energy Intensity levels - Manufacturing

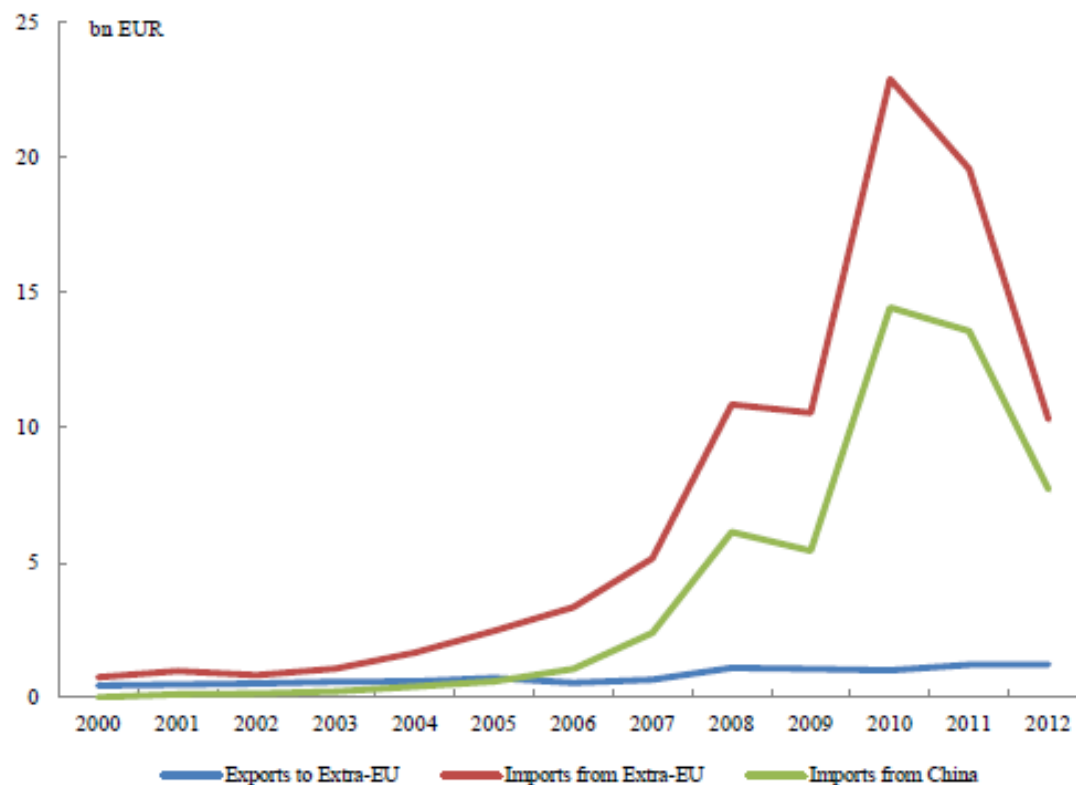

Note: including feedstock

Source: Commission Services based on WIOD, ESTAT, OECD and World Development Indicators databases.

2. Řešení v exportu RES zařízení ? Solární panely : Hluboký obchodní deficit EU...

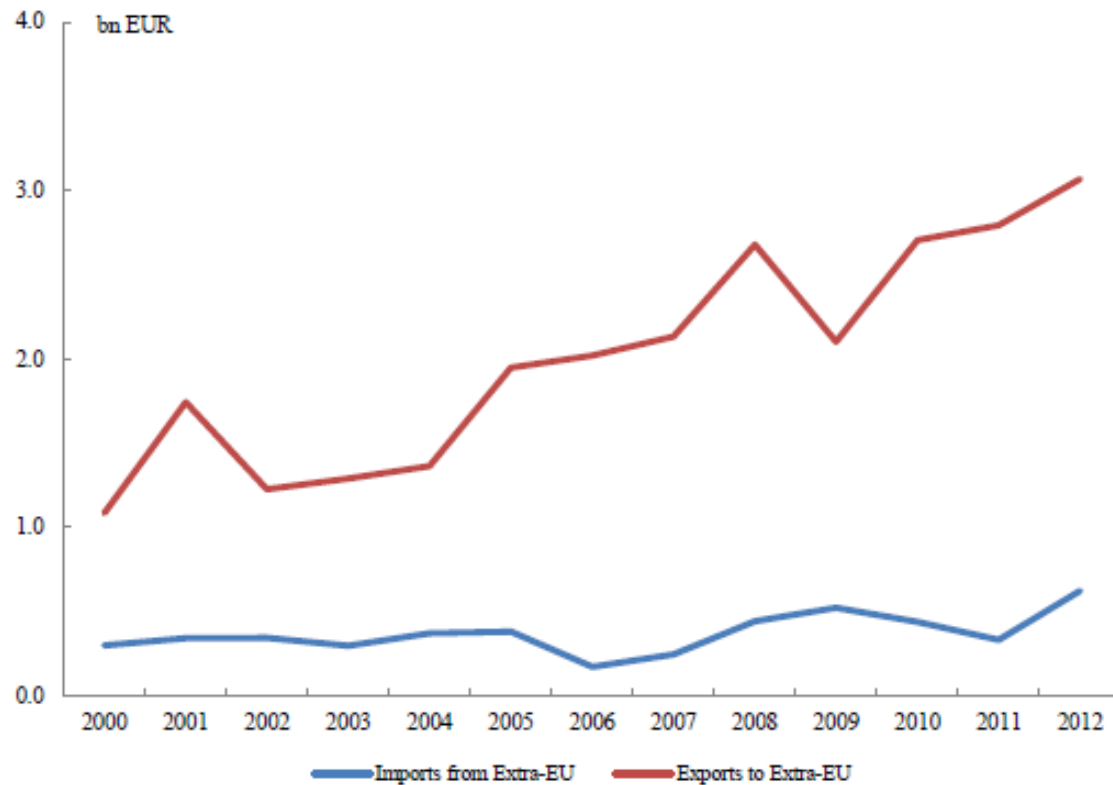
Graph III.2.1: EU-27 exports and imports of solar components from Extra-EU

Source: Commission Services based on Eurostat database.

2. Řešení v exportu RES zařízení ? Obchodní přebytek větrné elektrárny...

Graph III.2.2: EU-27 exports and imports of wind components from Extra-EU

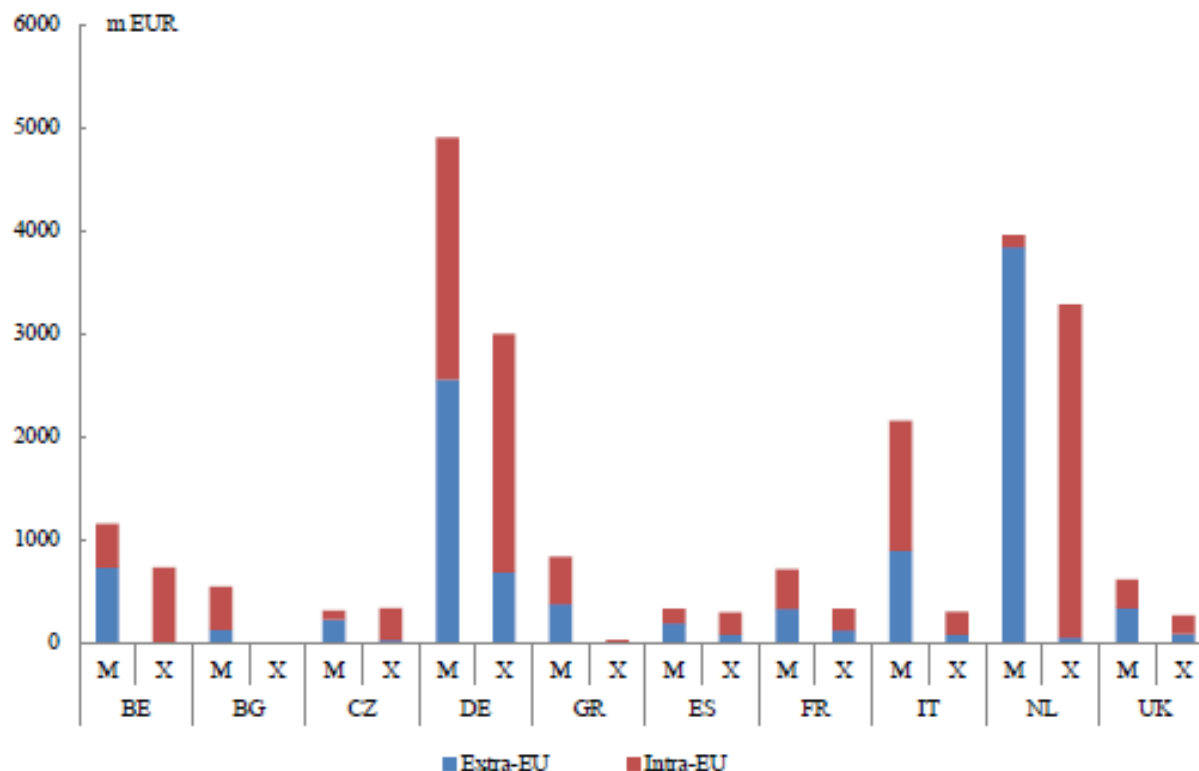

Source: Commission Services based on Eurostat database.

Source: EU Climate and Energy draft (leden 2014)

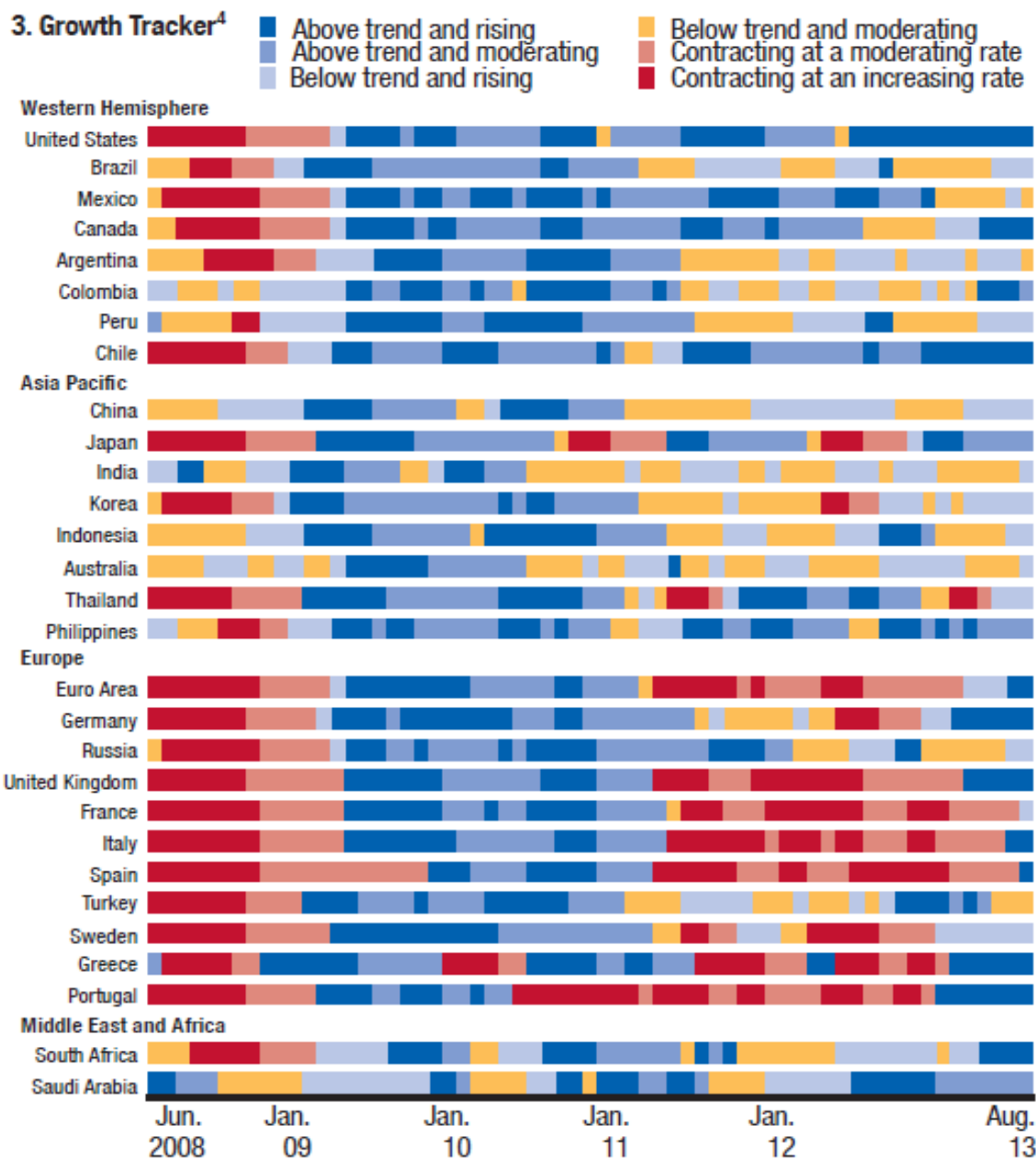
2. Řešení v exportu RES zařízení ? Podle zemí...CR ok ve větrných el.

Graph III.2.3: EU Member States intra and extra-EU imports (M) and exports (X) of solar components and equipment in 2012

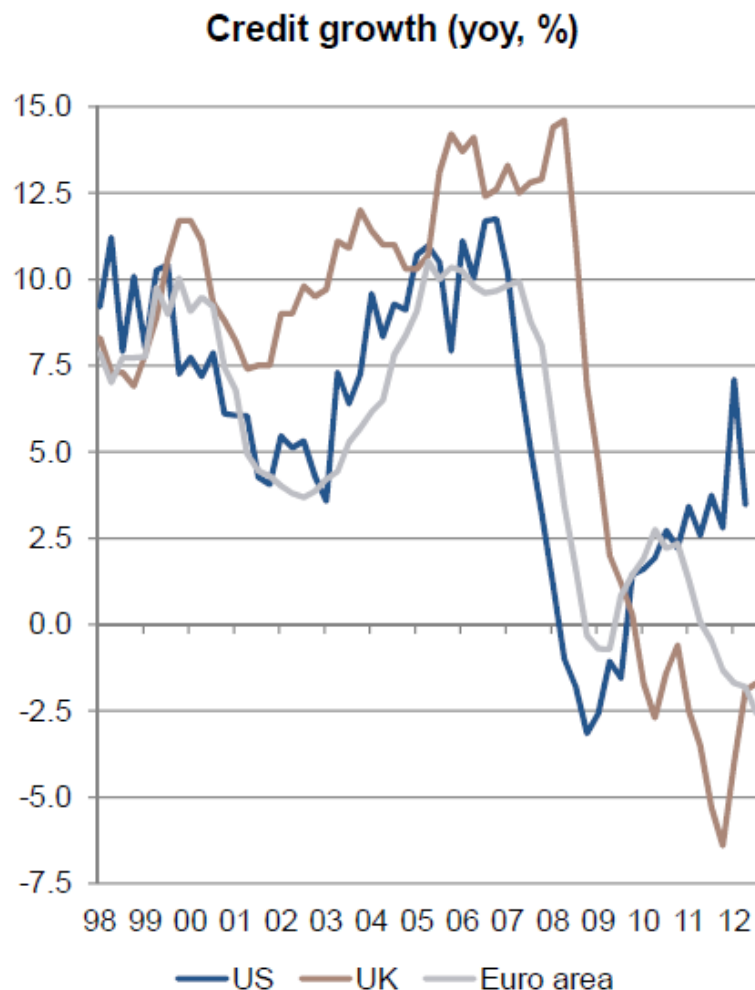
Source: Commission Services based on Eurostat database.

2. Neskutečné výkyvy HDP – nejslabší dvourychlostni Evropa

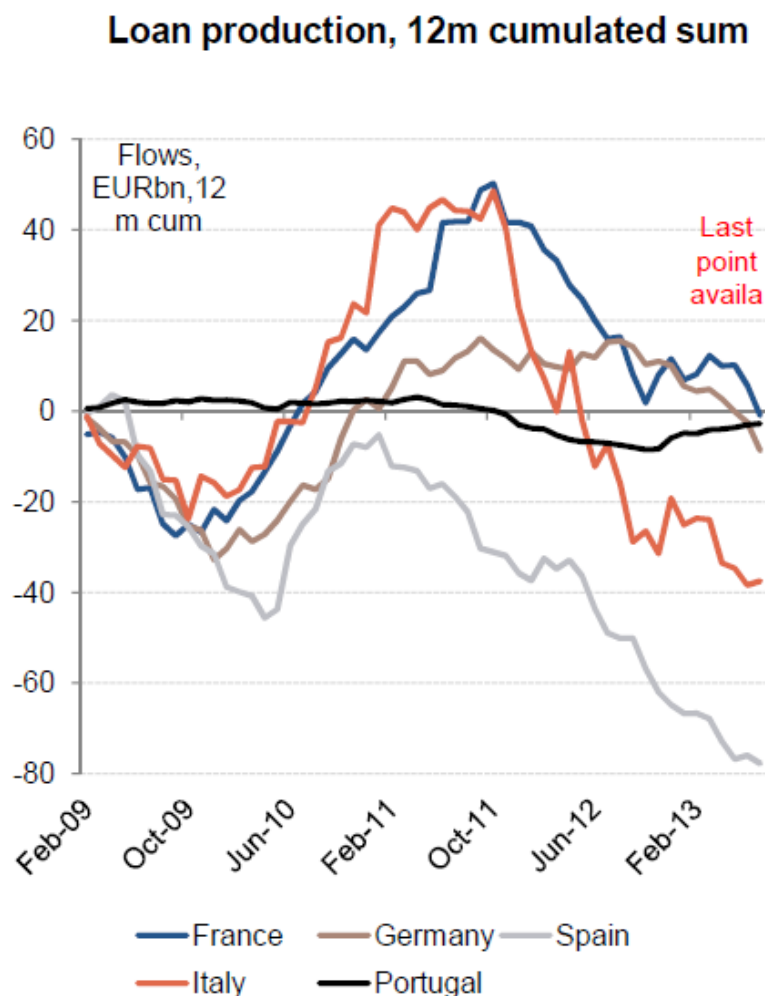

Zdroj: IMF WEO (říjen 2013)

2. Největší rozdíl ve vývoji úvěrů: pokles v Eurozoně, růst v USA

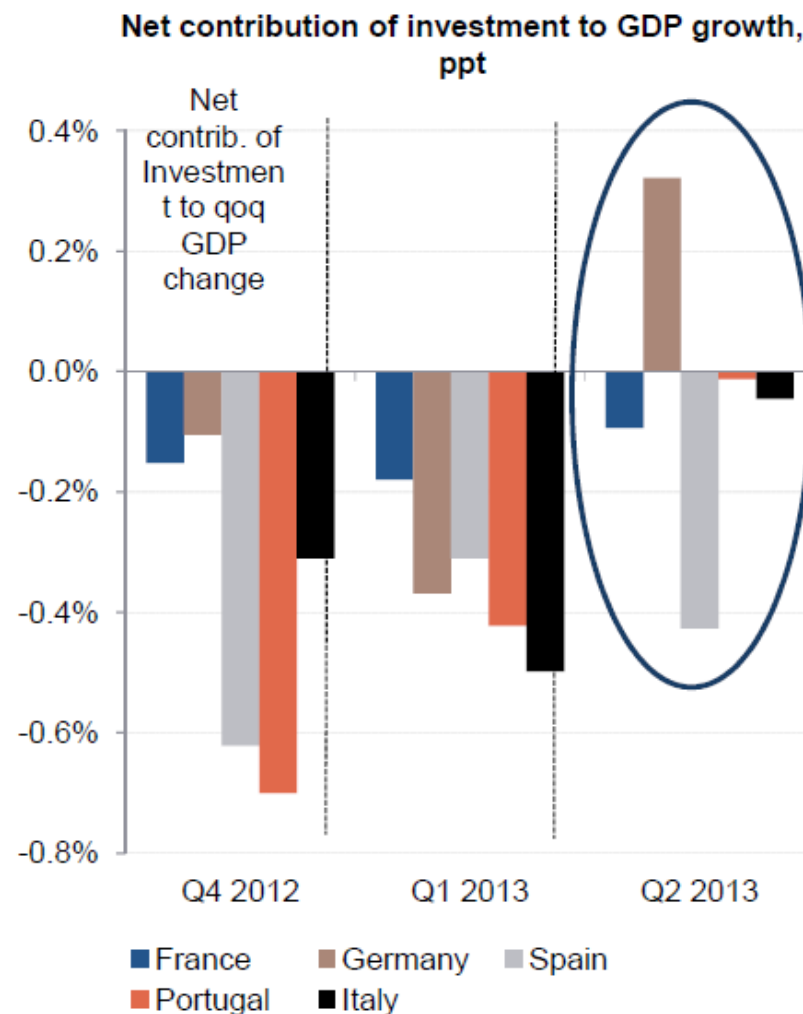
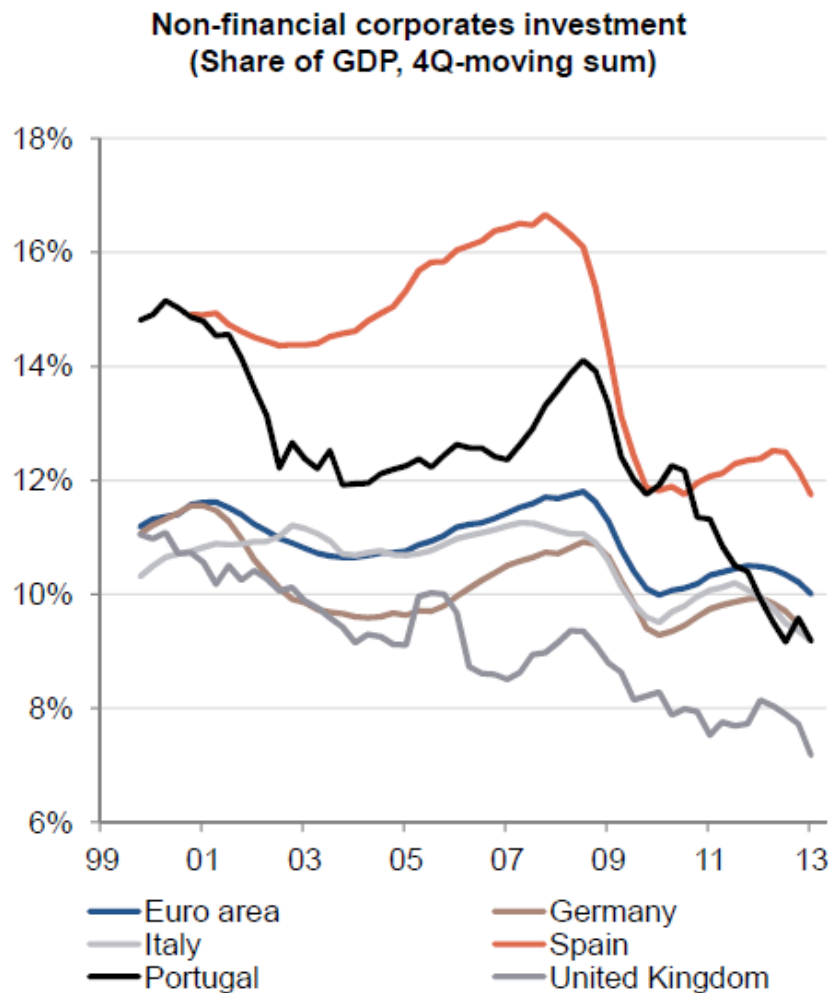

Source: Datastream, ECB, SG Cross Asset Research/Economics

Zdroj: Societ General Group (2013) M.Dřimal

2. V Evropě se zpomalilo podnikové investování (nikoliv v USA) nejistota politik подрývá ochotu investovat dotýká se též energetiky

2. Nové cíle EU 2030 balíčku – na jak dlouho?

The analysis in the impact assessment published alongside this Framework assessed various GHG reduction targets (35%, 40%, and 45%). It confirmed the conclusions of the Energy Roadmap 2050⁶, namely that the costs of a low carbon transition do not differ substantially from the costs that will be incurred in any event because of the need to renew an aging energy system, rising fossil fuel prices and adherence to existing climate and energy policies. Nonetheless, energy system costs are expected to rise over the period to 2030 to a level of around 14% of GDP compared to about 12.8% in 2010. There will, however, be a major shift away from expenditure on fuels towards innovative equipment with high added value that will stimulate investments for innovative products and services, create jobs and growth and improve the Union's trade balance. A favourable economic framework and a targeted industrial policy as outlined in the accompanying Communication for an Industrial Renaissance⁷ should assist industry and businesses to exploit these opportunities.

Experience with the current 2020 framework indicates that while European and national targets can drive strong action by the Member States and growth in emerging industries they have not always ensured market integration, cost-efficiency and undistorted competition. The impact assessment indicates that a main target for greenhouse gas emissions reduction represents the least cost pathway to a low carbon economy which of itself should drive an increased share of renewable energy and energy savings in the Union.

3. Kde jsou investoři do energetiky ? Nejistota...

Mezinárodní dlužníci pod tlakem mezinárodních věřitelů – jak dlouho ?

- následně **země s rozsáhlými měnovými rezervami (přebytky z exportu Čína 3.6 bilionů Usd, Japonsko, Tajwan, arabské země s ropnými příjmy...) versus s trvale deficitními veřejnými financemi (...)** . Volné dodatečné finanční prostředky potřebné k profinancování rozpočtových deficitů a veřejného dluhu jsou pro deficitní země životně důležité. Současné měnové uspořádání současně umožňuje vznik měnových válek. Při tržním utváření kursu USD, japonského yenu a evropského Eura každá významná poptávka Číny z čínských měnových rezerv po státních finančních instrumentech v yenech může generovat růst kurzu yenu, který ohrozí konkurenceschopnost japonského exportu ve prospěch konkurenceschopnosti čínského zboží. Kurs čínské měny dost neplave, ale je spíše administrativně zavěšen na USD v (podhodnoceném?) směnném kursu, který zdá se zvýhodňuje čínský export . Nebezpečí spočívá v možné odpovědi postižených zemí v podobě návratu buď k omezení toku investic v podobě zdanění zahraničních investic, nebo k omezení toku zboží tedy k protekcionismu, který ovšem zdraží dovážené zboží , ale udrží domácí pracovní místa.

4. Globální zahraniční čistí dlužníci a věřitelé – permanentní kontext ? proč ? Kdo ?

In 2010, the United States was the world's largest foreign debtor and Japan the globe's largest foreign creditor

Net position, 2010¹
\$ billion

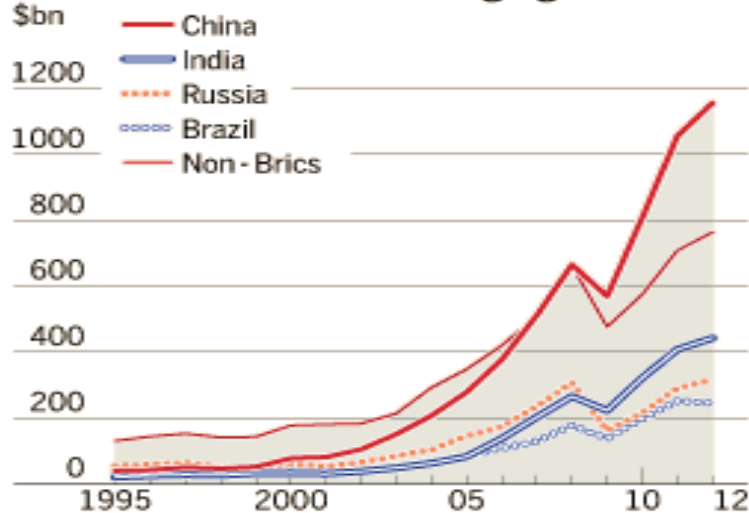
Largest net foreign debtors ¹				Largest net foreign creditors ¹				
			Assets	Liabilities			Assets	Liabilities
United States	-3,072		15,284	18,356	Japan	3,010	6,759	3,748
Spain	-1,263		1,673	2,936	China	2,193	3,892	1,699
Australia	-752		1,044	1,796	Germany	1,207	7,323	6,116
Brazil	-703		587	1,290	Saudi Arabia	882	1,084	202
Italy	-453		2,734	3,187	Switzerland	698	3,047	2,348
United Kingdom	-446		10,943	11,390	Hong Kong	691	2,723	2,032
Mexico	-355		259	613	Taiwan	626	1,015	389
Greece	-331		315	646	United Arab Emirates	585	783	198
France	-325		6,622	6,947	Singapore	492	6,622	884
Poland	-308		162	470	Norway	360	1,122	762

¹ Calculated as foreign investment assets less foreign investment liabilities.

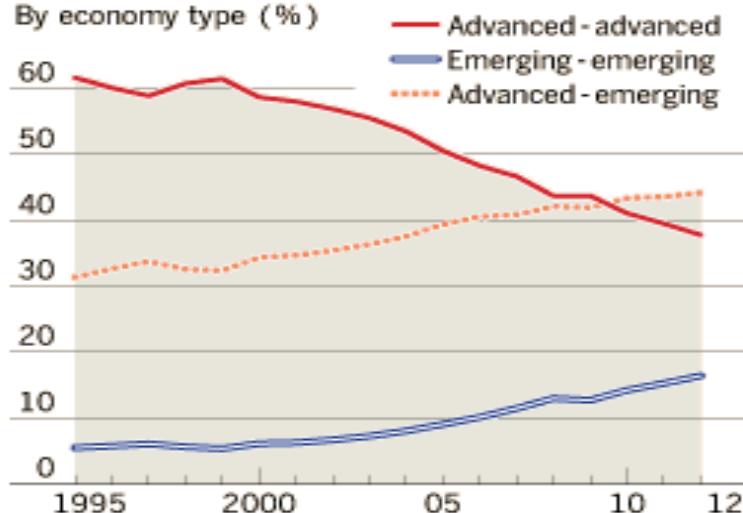
SOURCE: International Monetary Fund; McKinsey Global Institute analysis

4. Mění se struktura obchodu vyspělých a rozvíjejících se zemí

Countries' trade with emerging economies

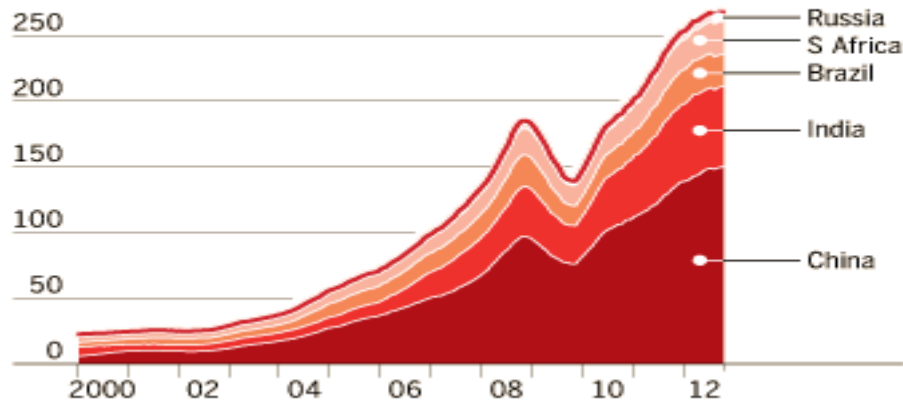
Share of world trade

Source: Haver Analytics

On the rise: Brics trade with Africa

Goods (exports plus imports, rolling 12-month sum, \$bn)

Source: Thomson Reuters Datastream

...zpomalení Číny vážné pro ostatní BRICS ale zejména celou Afriku

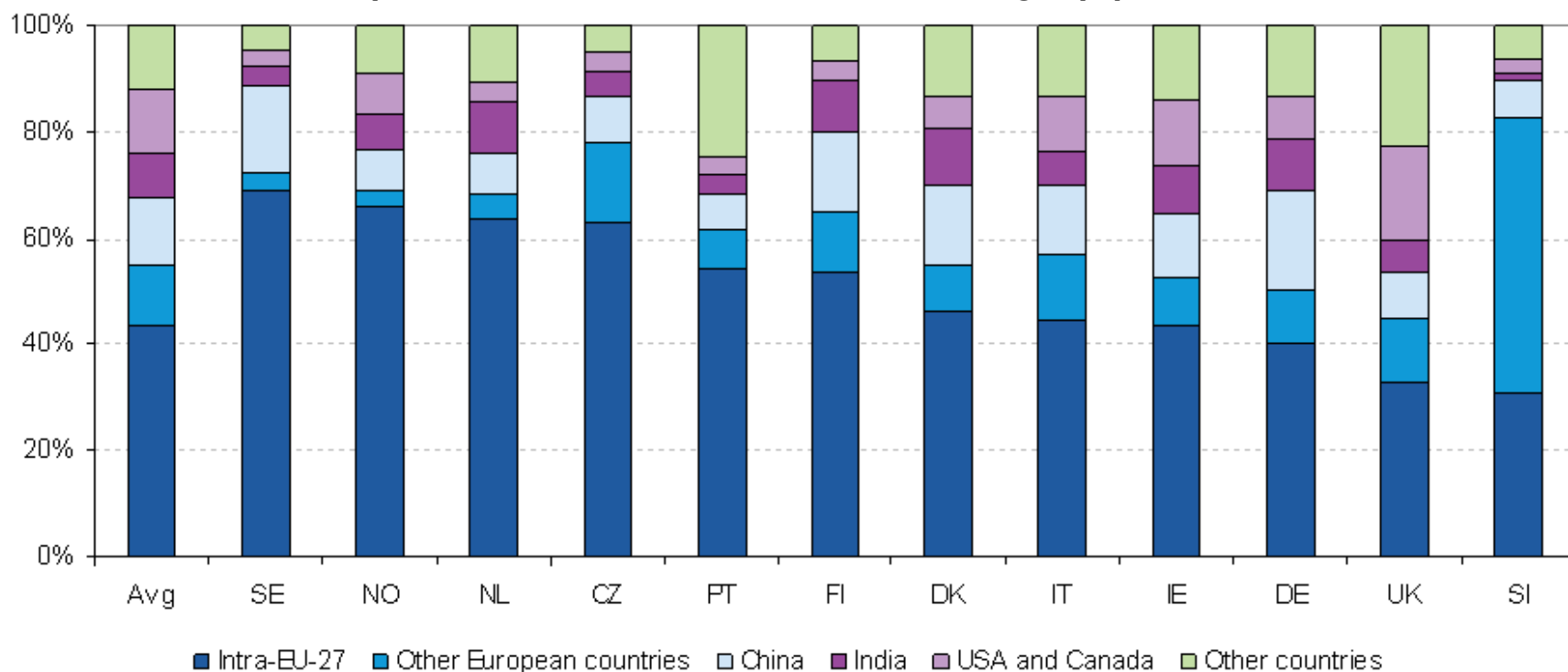
4. Význam zapojení do globálních hodnotových řetězců ve zpracovatelské průmyslu přetrvává, náš průmysl je součástí

- S rostoucí mírou technické vyspělosti a klesajících relativních nákladů na přepravu dochází k větší míře outsourcingu a offshoringu některých činností: integrované globální hodnotové řetězce sofistikovaně optimalizují meziprodukty a hotové výrobky
- S rostoucí mírou globalizace a vertikální specializace výroby se stávají globální hodnotové řetězce dominantním rysem světové ekonomiky a obchodu. Např. Meziprodukty („mezidovozy“) představují 60% globálního obchodu a akolo 30% celkového objemu obchodu probíhá mezi dceřinnými firmami stejných nadnárodních společností.
- Aby se země udržely konkurenceschopné, musí zajistit rychlé a efektivní fungování každého stupně hodnotového řetězce
- Tradiční („hrubá“) data o exportech a importech můžou způsobit zavádějící pohled na podílech na světového obchodu

4. Musíme zafixovat dynamickou konkurenceschopnou pozici českých podniků v „globálních hodnotových řetězcích“

Důležitým znakem globalizace je, že podniky rozkládají své produkční procesy do různých obchodních jednotek, které následně rozmisťují po světě tak, aby dosáhly maximální efektivity a zvětšily rozsah pokrytí nových trhů./or new markets. To se týká tzv konceptu globálních hodnotových řetězců a mezinárodního sourcingu. (Viz iniciativa OECD-WTO). **Pozor na dopady unit energy costs.**

Cíle mezinárodního sourcingu – podíl klíčových aktivit a podpůrných funkcí realizovaných prostřednictvím mezinárodního sourcingu (%), 2009

4. Intenzivní globální ekonomická soutěž

Politika menších států v oblasti konkurenceschopnosti, exportu i průmyslu musí směřovat k:

- Hledání a maximálnímu využití svých komparativních výhod

- Odstranění neefektivit, které brzdí ekonomický rozvoj a vedou k plýtvání zdroji (týká se mj. i korupce, nadměrné byrokracie, ale i energetické náročnosti aj.)

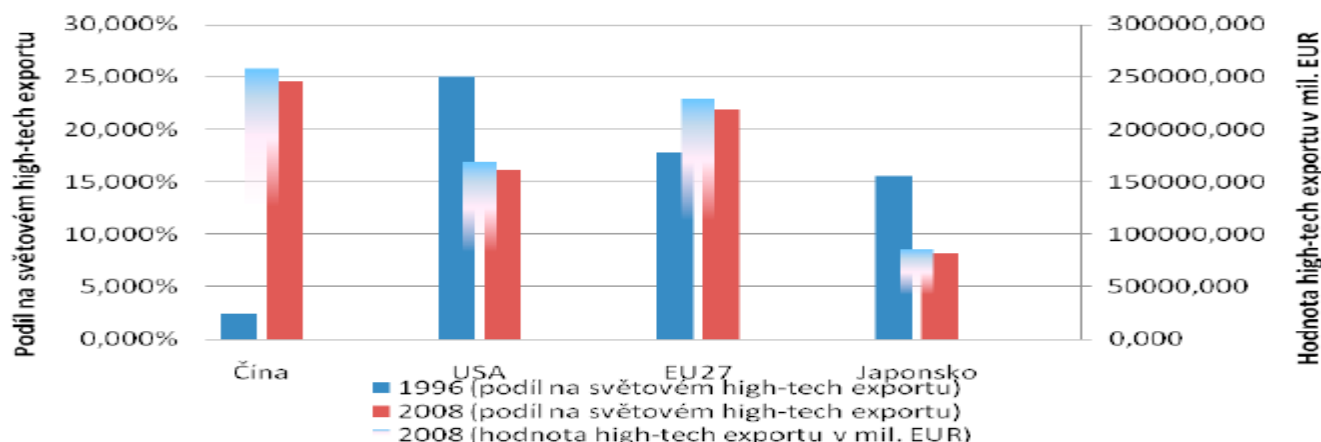
- Posílení orientace své ekonomiky na odvětví s vysokou přidanou hodnotou

- Aktivním pronikání na zahraniční trhy a upevňování svých pozic v mezinárodním obchodu

Nárůst high-tech exportu v Číně vs. pokles v USA, EU a Japonsku

- Rychle rostoucí a velké ekonomiky jako je Čína, Brazílie nebo Turecko maximálně využívají svou konkurenční výhodu v oblasti nákladů na pracovní sílu a vytváří tvrdou hospodářskou soutěž na trhu low-end zboží a služeb
- Jak nicméně naznačuje níže uvedený graf, mají tyto státy díky velikosti svého trhu, ekonomickému růstu a přílivu zahraničních investic vyšší ambice – přesunout se z kategorie zemí s levnou pracovní silou do pozice zemí s vlastní vědou, výzkumem a inovacemi

Nárůst high-tech exportu v Číně vs. pokles v USA, EU a Japonsku

Pozn.: 1) Exporty pro EU27 nezahrnují vnitřní obchod mezi členskými zeměmi.

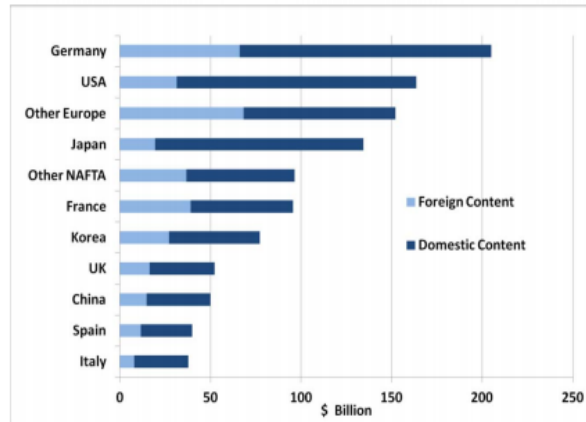
2) Od roku 2007 se používá aktualizovaná definice high-tech SITC Rev. 4, která nahradila SITC Rev. 3.

4. Domácí export vyžaduje zahraniční import

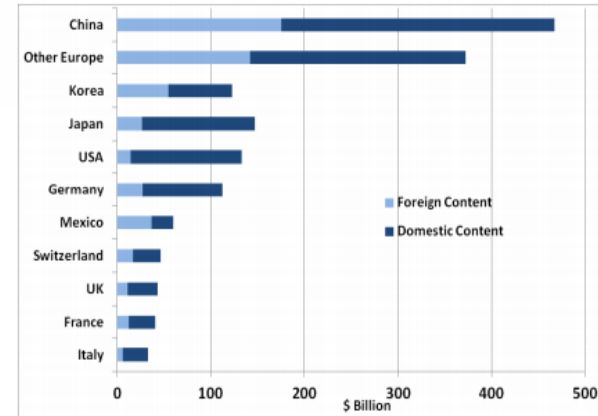
Příklad:
transportní
zařízení a
elektronika
- domácí vs.
zahraniční
hodnota

Výrazný podíl
celkových
mezidovozů
se používá
pro vývoz

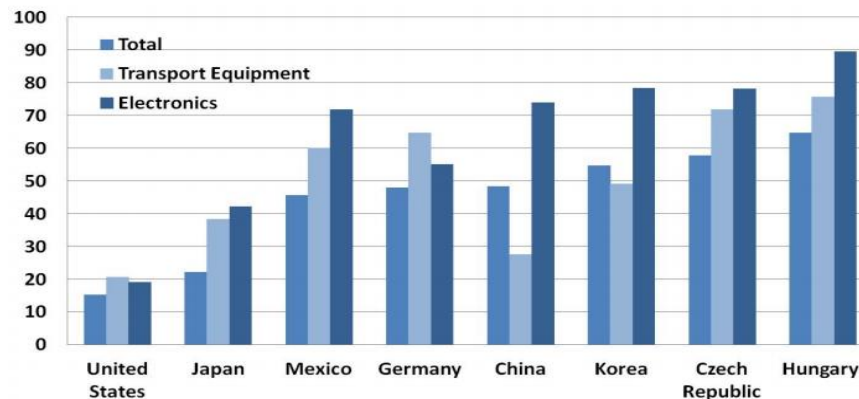
Transport equipment

Electronics

Intermediate Imports embodied in exports, 2009 % of total intermediate imports

Zdroj: http://www.wto.org/english/res_e/statis_e/miwi_e/tradedataday13_e/paul_schreyer_e.pdf

4. OECD-WTO Databáze obchodu podle přidané hodnoty

Dataset: OECD-WTO Trade in Value Added (TIVA)

Partner	Total															
Time	2009															
Variable	EXGR_FVASH: Foreign value added share of gross exports															
Country	Australia	Austria	Canada	Chile	Czech Republic	France	Germany	Japan	Korea	New Zealand	Slovak Republic	Turkey	United Kingdom	United States	Brazil	China
Industry																
TOTAL: TOTAL	12,44	24,38	20,89	18,56	38,66	25,73	25,38	14,93	39,6	19,22	44,85	21,07	16,97	11,39	8,59	28,53
01T05: Agriculture, hunting, forestry and fishing	8,78	15,8	16,31	18,38	22,73	17,36	17,25	8,42	16,02	16,11	18,61	7,79	14,8	11,52	5,65	15,08
10T14: Mining and quarrying	9,19	16,9	6,06	10,13	19,98	18,38	12,73	12,23	15,04	9,99	15,63	9,85	10,7	8,34	7,69	31,23
15T16: Food products, beverages and tobacco	10,96	18,06	17,83	25,76	25,94	19,11	22,96	9,75	27,59	17,58	25,31	13,87	15,04	11,26	6,51	18,54
17T19: Textiles, textile products, leather and footwear	14,29	22,54	26,37	33,6	42,2	32,47	27,29	14,03	31,7	25,06	46,28	18,11	19,16	16,4	7,25	14,83
20T22: Wood, paper, paper products, printing and publishing	10,97	23,42	15,8	22,18	28,9	19,14	20,13	9,39	23,31	18,2	27,64	21,5	14,62	8,38	7,08	28,93
23T26: Chemicals and non-metallic mineral products	19,56	30,99	30,36	50,49	39,51	36,05	34,67	22,17	60,23	32,37	50,27	33,76	26,49	20,89	14,46	36,39
27T28: Basic metals and fabricated metal products	22,53	35,49	34,97	23,91	39,49	29,14	35,09	21,32	42,98	22,85	37,26	31,28	24,98	14,08	10,24	29,7
29: Machinery and equipment, nec	25,24	28,93	29,99	33,84	33,34	25,16	23,04	11,94	30,91	22,29	45,27	24	23,54	14,44	10,01	29,68
30T33: Electrical and optical equipment	19,55	28,3	35,13	11,11	63,29	29,75	23,71	17,9	44,38	28,19	57,95	28,75	25,51	10,81	14,97	37,51
34T35: Transport equipment	20,9	38,11	41,55	32,17	46,84	40,85	32,23	14,55	35,15	36,34	62,61	28,47	31,7	19,22	14,25	29,46
45: Construction	11,84	17,78	18,07	...	19,8	...	13,27	...	22,51	15,89	20,91	15,91	10,81	9,9	5,29	41,6
50T55: Wholesale and retail trade; Hotels and restaurants	8,93	9,89	9,98	18,25	17,43	9,19	10,4	5,52	14,2	13,61	16,76	5,97	9,92	3,23	3,52	8,42
60T64: Transport and storage, post and telecommunication	8,96	16,97	9,11	45,58	16,24	12,52	20,9	7,79	36,43	24,45	19,3	8,51	10,49	8,77	5,21	24,55
65T67: Financial intermediation	2,17	8,84	7,52	5,05	12,77	6,4	8,79	3,5	9,03	7,59	9,66	4,22	7,94	6,18	3,46	8,83
70T74: Business services	6,72	10,24	6,36	9,73	17,01	8,77	8,06	4,14	12,02	10,53	13,67	7,96	5,69	3,92	4,04	29,11

data extracted on 20 Mar 2013 16:01 UTC (GMT) from OECD.Stat

Celkový podíl zahraniční přidané hodnoty na exportu České republiky v roce 2009 byl jeden z nejvyšších - 39 %, dopravní zařízení skoro 50 %, jenom Slovensko více 63 %

Zdroj: <http://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=40610#>

4. Kolik je našich exportérů a kam vyvážejí ?

Počet vývozců celkem v období 2006 – 2012

Rok	Počet vývozců
2006	17055
2007	18531
2008	18527
2009	17792
2010	16405
2011	16303
2012	16722

Počet vývozců, kteří vyvezli zboží do EU v období 2006 – 2012 *(1 vývozce může být zahrnut pouze jednou v daném roce)*

Rok	Počet vývozců
2006	12364
2007	12750
2008	12977
2009	12234
2010	10280
2011	11802
2012	10271

Počet vývozců, kteří vyvezli zboží mimo EU v období 2006 - 2012

(1 vývozce může být zahrnut pouze jednou v daném roce)

Rok	Počet vývozců
2006	11140
2007	16096
2008	11966
2009	11269
2010	10829
2011	10098
2012	12295

5. Nevyhnutelný důsledek - snížení ratingu S&P 2012 po Creditwatch warning
– Proč ? Řešením není jen AUSTERITY ale zvýšení COMPETITIVENESS

Podobně jako Standard & Poor's 2012, vidím **krizi veřejných financí v širším kontextu mezinárodní konkurenceschopnosti**

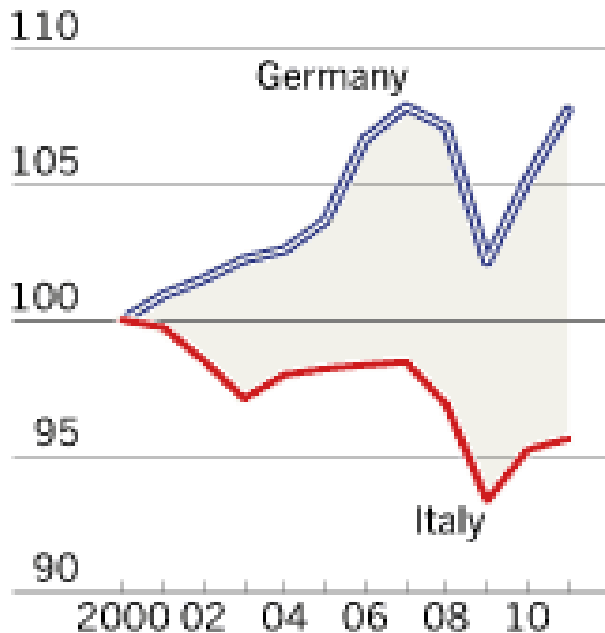
„Ačkoliv chápeme nedostatek fiskální prozíravosti jako hlavní faktor přispívající k vysokým veřejným dluhům v některých zemích jako Řecko, věříme, že **klíčovým problémem pro Eurozónu jako celek je rostoucí rozdíl v konkurenceschopnosti mezi jádrem a tzv. periferií.**

Spolu s rychlým nárůstem rozvah evropských bank to vedlo k velkým a rostoucím vnějším nerovnováhám, projevujících se ve velikosti nerovnováhy finančních sektorů mezi čistými exportéry bankovních systémů a čistých importérů“

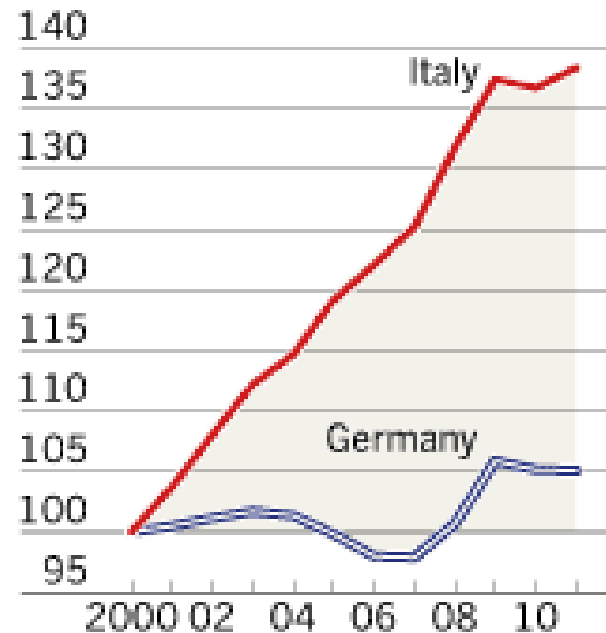
Problémy Itálie a PIIGS nejenom v dluhu ale i konkurenceschopnosti

Productivity has fallen, while labour costs have soared

Real GDP/total employment
(2000=100)

Unit labour costs indices
(2000=100)

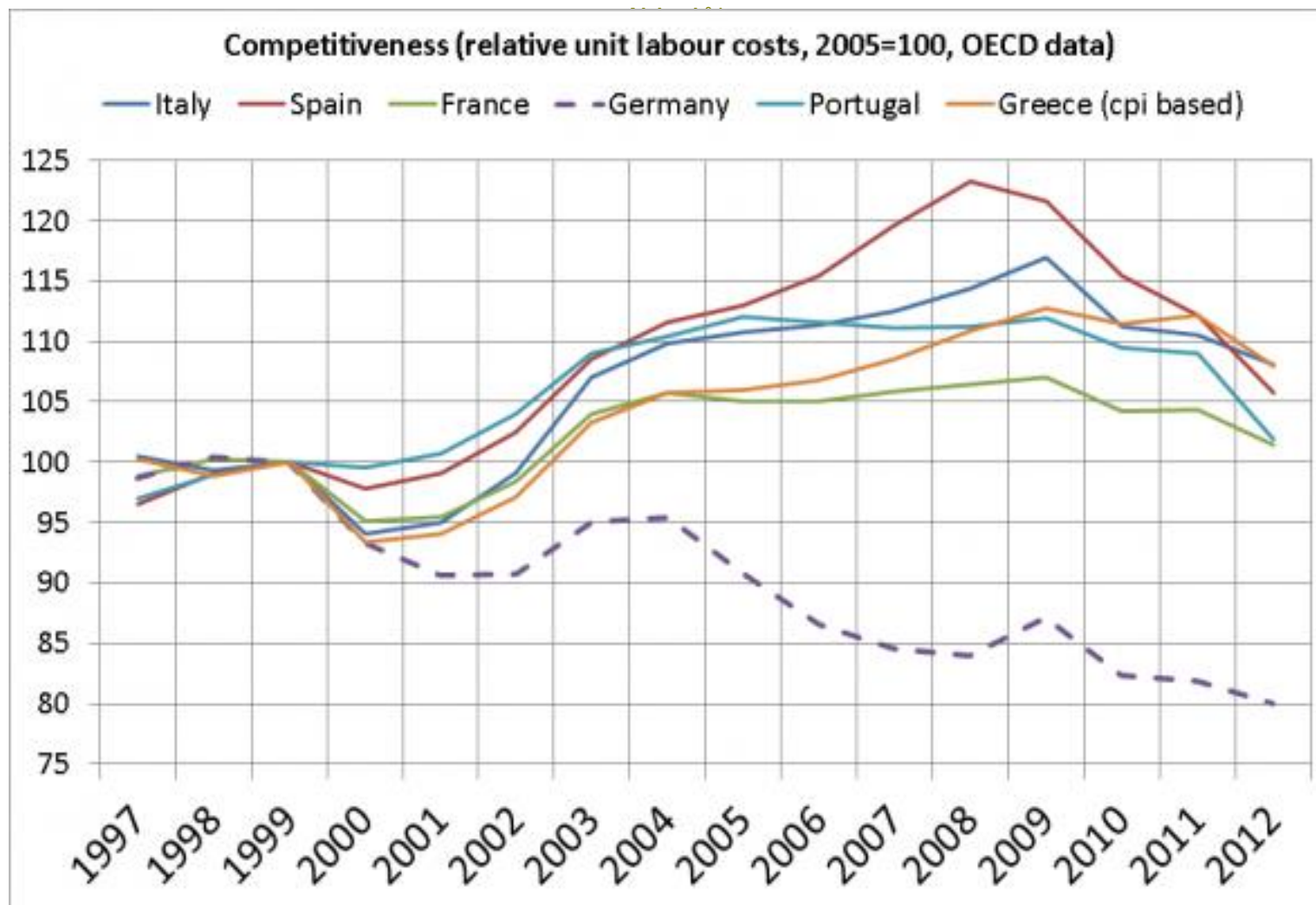

Sources: OECD; Eurostat

Problémy konkurenceschopnosti řady zemí EU, nejenom v cenové ale i necenové konkurenceschopnosti

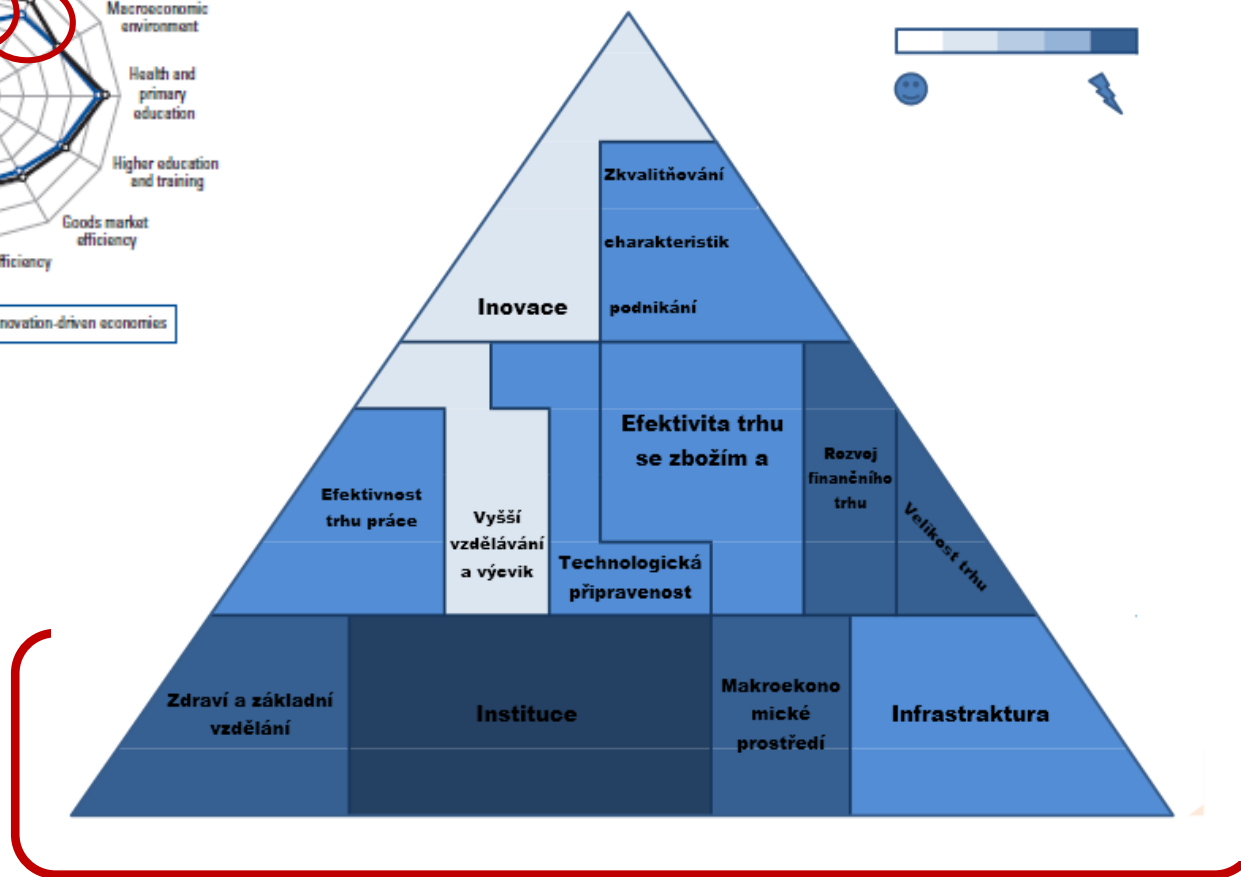
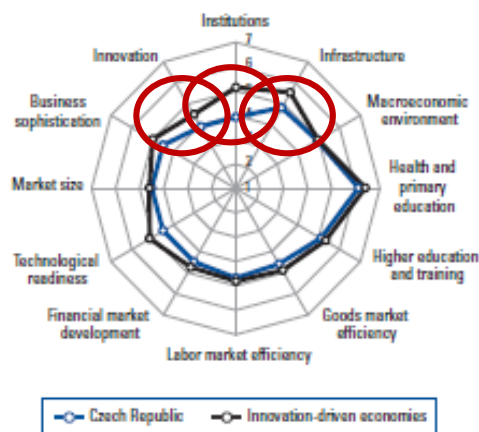
4. Cenová konkurenceschopnost jižního křídla se probrala...

Relativní jednotkové náklady na pracovní sílu klesají (rok 1999=100, směr nahoru = růst

Zdroj: OECD (2013)

6. konkurenceschopnost ...necenová – pyramida faktorů

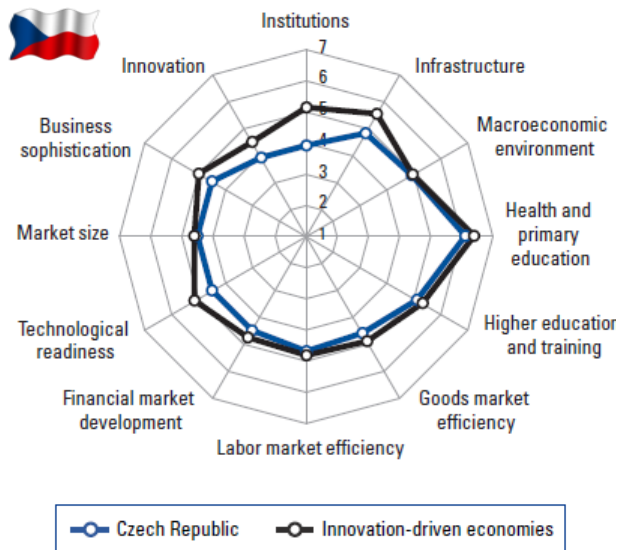

zdroj: Mejstřík NERV et al (2011)

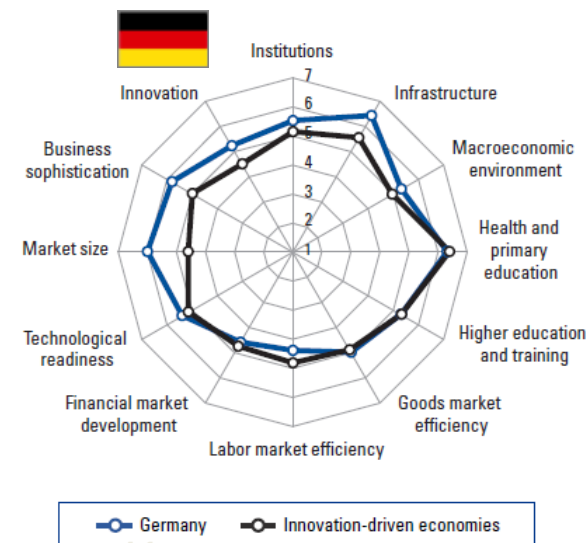
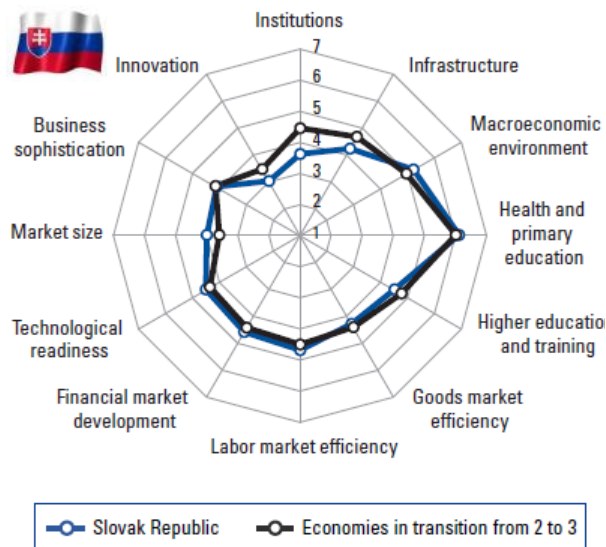
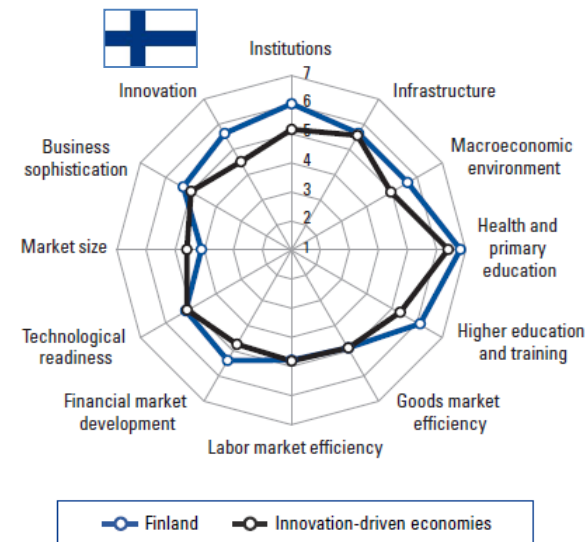
<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/nerv-ramec-strategie-konkurenceschopnosti-82538/>

4. Současný stav české ekonomiky

Global Competitiveness Index: problém 3i

SR i ČR se nachází blízko průměrným hodnotám jako srovnatelné země, ale je patrný rozdíl v inovacích, infrastruktuře, a hlavně v institucích (problém 3i's). Vazba na Pakt Euro plus!

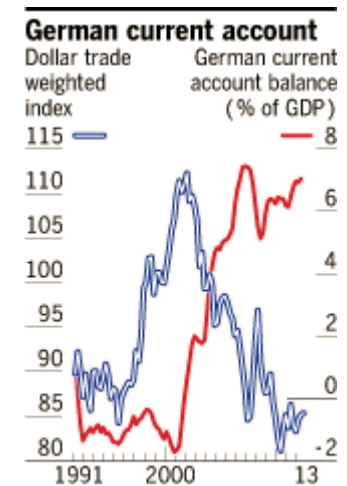
Zdroj: WEF (2010)

4. Boj o cenovou a necenovou konkurenceschopnost se stupňuje

Ostrá kritika německé ekonomické politiky ze strany US Treasury

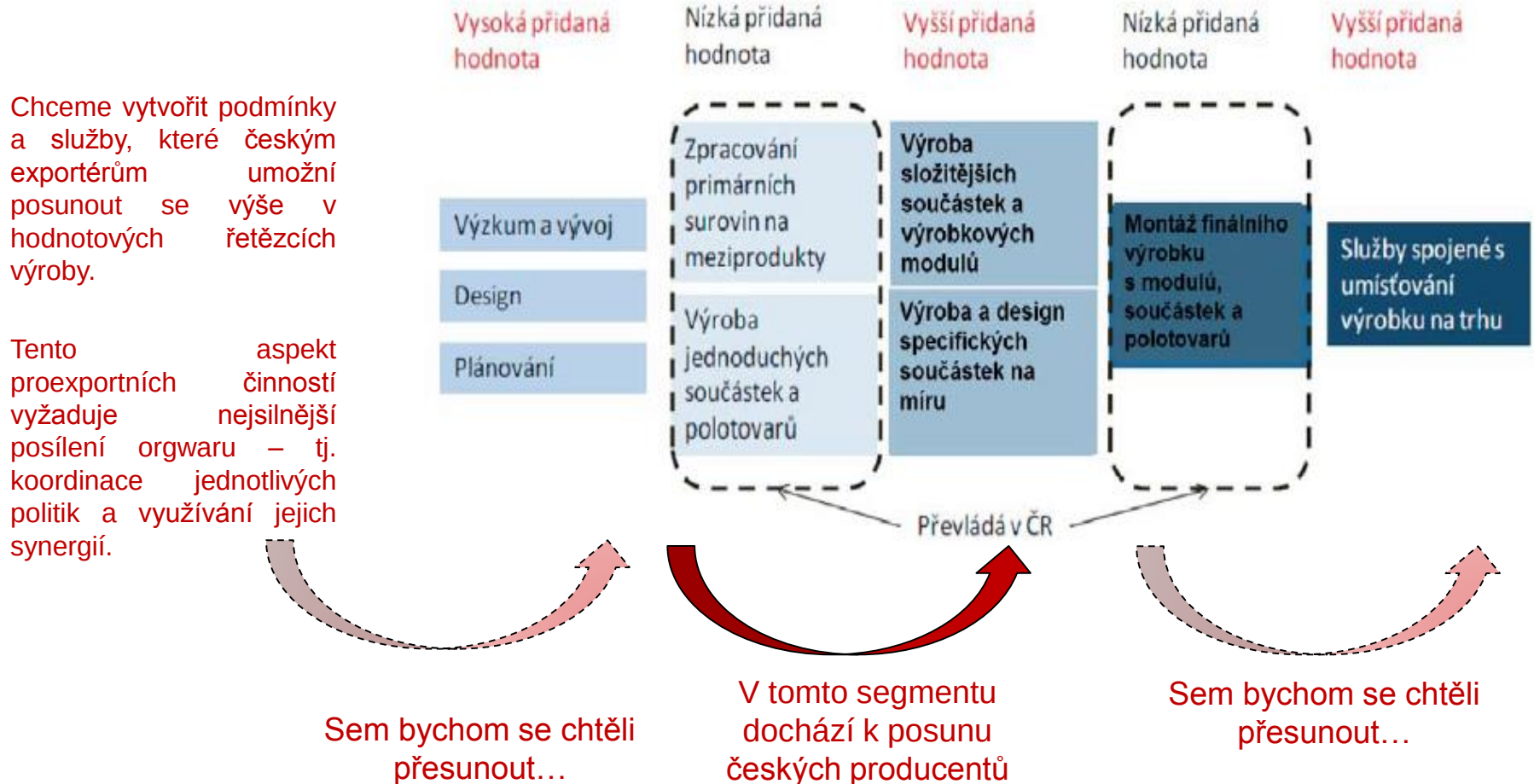
- The US Treasury: “Germany’s anaemic pace of domestic demand growth and dependence on exports have hampered rebalancing at a time when many other euro-area countries have been under severe pressure.” “The net result has been a deflationary bias for the euro area, as well as for the world economy.”
- Američané, kteří připomínají, že přebytek německého běžného účtu je větší než čínský, zdůrazňují, že Němci si nekupují dost zboží ze zahraničí (zejména z USA). Politika úspor vedla k poklesu kupní síly, poklesu dovozu slabších zemí a celková bilance eurozóny se díky aktivnímu Německu posunula z vyrovnané do aktivní.
- Německo odmítá obvinění. Vášnivá debata zdůrazňuje, že (na rozdíl od fiskálně neodpovědných USA podporovaných QE) si fiskálně odpovědné Německo udržuje konkurenceschopnost cenovou i inovativní, udržuje kladné bilance rozpočtu a obchodu. Navíc spotřeba postupně roste spolu s reálnými mzdami. navíc i cenové indexy nemovitostí ve městech rostou. Německé příspěvky a garance půjček různým stabilizačním fondům EU přesahují celoroční německý rozpočet a jsou bezprecedentní (nemluvě o přelévání fondu ECB v rámci Target 2).

Přebytkový běžný účet si mohou udržovat ti, kteří jsou produktivnější a inovativnější než ti ostatní, kteří se mohou poučit a zlepšit svůj výkon. Právě tato konkurence vede ke zlepšení produktivity, což právě pohání světovou ekonomiku správným směrem. Jde o dynamickou hru, kde dnešní vítězové mohou zítra prohrávat. Je příznačné, že protekcionismus a nacionalismus narůstá v zemích s institucionálně disfunkčním uspořádáním, které jim brání v adaptaci.

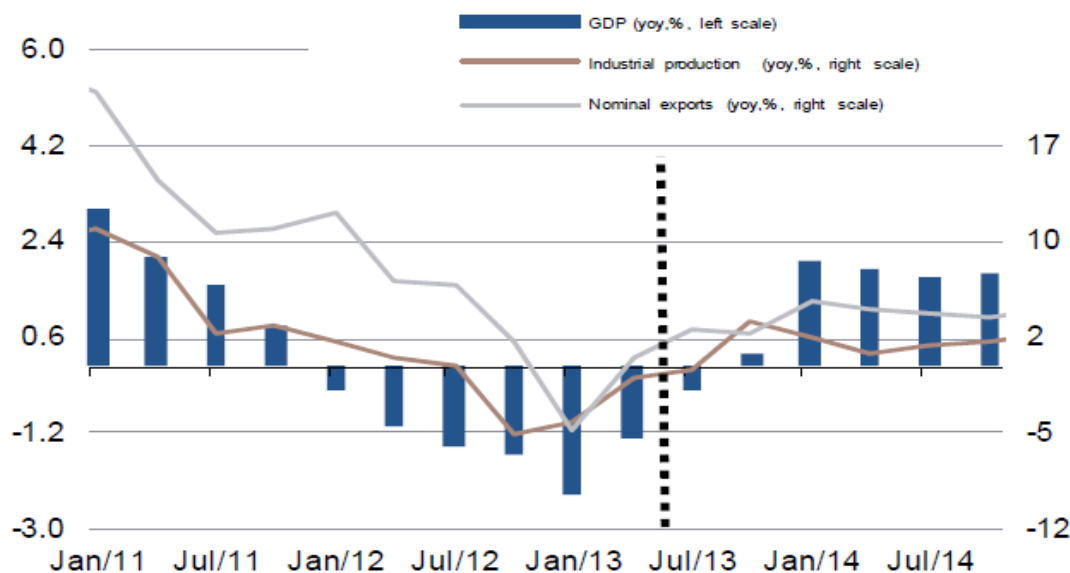
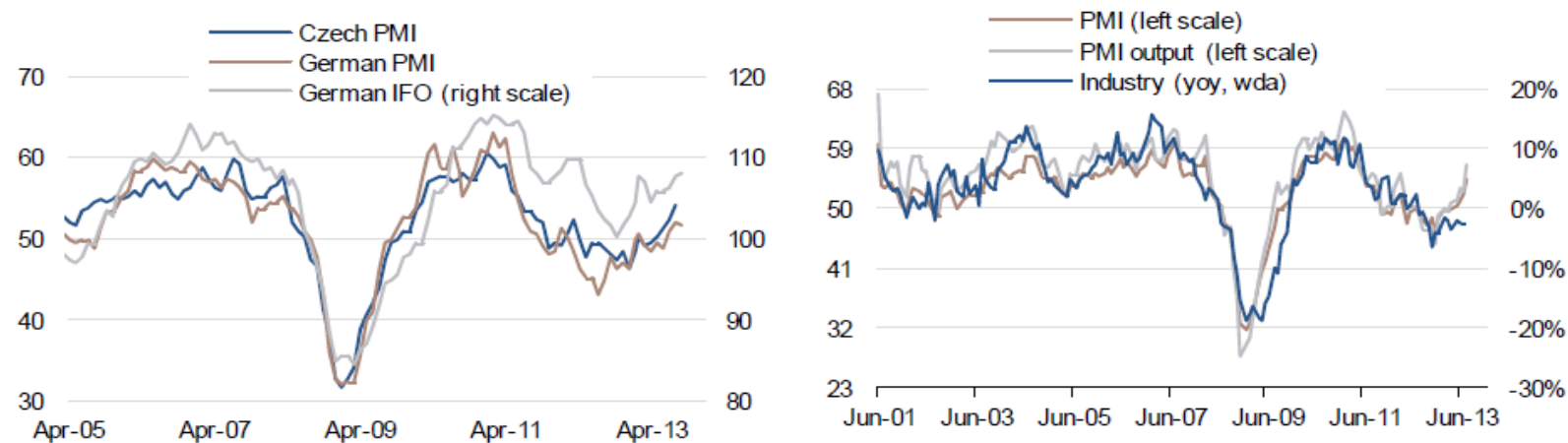

Source: Thomson Reuters Datastream

4. Snaha o posun českých podniků v hodnotových řetězcích

4.. Korelace českého vývoje s německým: dopady z a do energetiky

Consensus očekává :

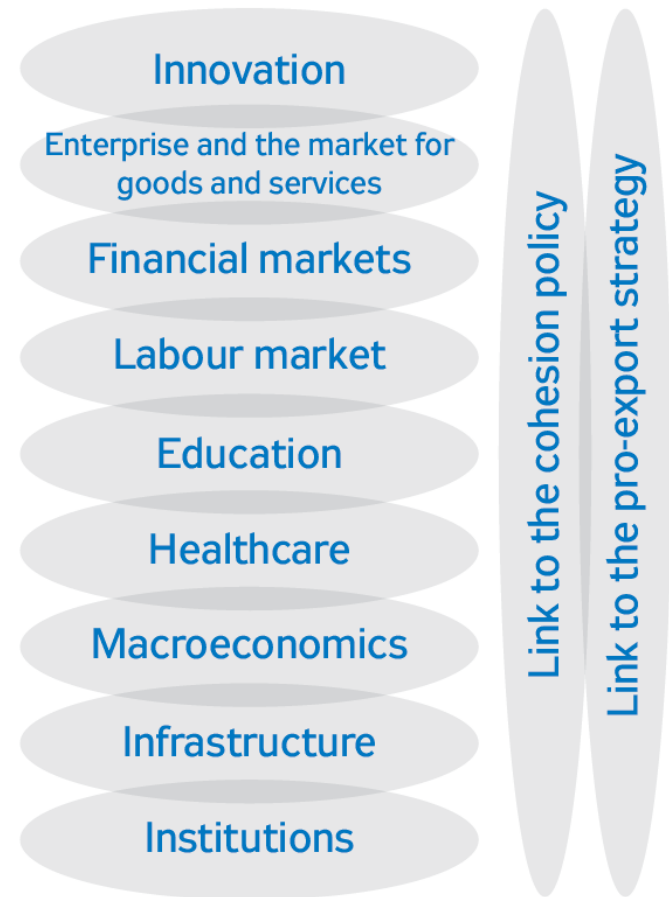
1% pokles HDP 2013

1.8 % růst HDP 2014

Klíčový faktor růst exportu

The Competitiveness Strategy 2011 and its tools

- **nine pillars**
- **43 specific projects**
- **250 measures in 4 implementation programs**
 - **Public sector**
 - **Education and employment**
 - **Business environment**
 - **Economy of global innovation**
- **two links** to other strategic documents (cohesion policy, export strategy)
- **Interaction** with other conceptual documents and policies (Energy Policy, National Reform Program, National Innovation Strategy)

➡ OECD Report on the CR (2011) highly appreciated Czech Competitiveness Strategy (2012–2020) adopted by the government. We have entered the implementation phase

5. Závěrem

- **významná liberalizace mezinárodního obchodu (WTO) umožnila růst exportně orientovaný s přebytkovou obchodní bilancí (resp. kladným běžným účtem platební bilance) versus růst dovozně orientovaný s deficitní obchodní bilancí).** Mladé, rozvíjející se ekonomiky se neprosazují již jenom nižšími náklady a/nebo nižší kvalitou, ale dle statistik Eurostatu se Čína od roku 2006 stala největším exportérem high-tech výrobků a předstihla USA (16.9% resp. 16.8%) s odstupem následována EU-27 (15% - Německo, VB, Francie a Holandsko vpředu) a Japonskem (8%).
- **růst s úsporami (BIC ale i Finsko) versus růst na úkor zadluženosti** veřejných i individuální rozpočtů (nejmarkantnější USA, PIIGS a většina WE, ale i japonsko s 200% HDP domácím zadlužením). Př. Velké spoléhání na nákladný, obtížně udržitelný evropský sociální model (ESM) zejména v jeho středozezemních variantách versus Čína, Brazílie s jejich málo rozvinutým sociálním a penzijním systémem a kulturou individuálních úspor na stáří

5. Závěrem

- **Dlouhodobá udržitelnost rozvoje vyžaduje prosazování analýzy všech časových horizontů, ekonomických, environmentálních a sociálních dopadů z hlediska celku i klíčových zájmových skupin. K ex ante i ex post analýze dopadů variantní regulace slouží tzv. RIA (klíčová je zde identifikace a analýza problémů a variant jejich řešení, které mohou regulaci i vyloučit) ale i EIA. Pokud neprovádíme důsledně ex ante (i s vědomím nejistot poznání) otevíráme cestu klientelismu např. v podobě poslaneckých přílepků s netušenými dopady. Souhlasím s tím, že otázky obsahu regulace (rozvíjené paní Brixí) odrážejí vztah státu a soukromého sektoru respektive jejich dominujících představitelů reprezentujících mnohdy převážně krátkodobé zájmy klíčových hráčů politického resp. hospodářského cyklu neboli povahu „governance“, zatímco povaha problémů vyžaduje dlouhodobá řešení. Skryté krátkodobé zájmy se nezřídka skrývají pod dlouhodobými zájmy (zvýhodněné ceny odběru solární energie bez dynamické vazby na návratnost investic a úrodné půdy, náklady likvidace). Dobře dokumentováno v závěrečné zprávě NERVu ze září 2009 na rozpočtech. Dlouhodobá udržitelnost rozvoje vyžaduje dosud zřídka vídané**

5. Závěrem

- vynucování dobrovolně sdílených obecných pravidel hry . Na straně druhé zůstává řada nesmyslných intervencí do financí domácností (jako byly subprime, nebonitní hypotéky, tak účelově nafouknuté a neprověřené dotace solární energiie) které deformují informace trhu a zasluhují zpochybnění či odstranění.
- **dochází ke strategickému přeskupení ekonomické a politické moci (vedle G7 roste role G20) s rozdílnými představami o obsahu regulace a „global governance“ vůbec.** Mění se podíl vysoce demokratických a autoritářských režimů na moci („Barbarians are at the gate ?“). Kolega Sedláček však správně klade otázku zda „barbaři nejsou také mezi námi“

Tvůrčí destrukce se naštěstí dotýká i rozvinutí intelektuálních paradigmat, s jejichž pomocí svět vykládáme. Právě veřejný souboj názorových proudů (s nimiž některými sám hluboce nesouhlasím) podněcuje nové argumenty/řešení a slibuje, že ani žádná budoucí krize nebude katastrofickou či fatální, ale ozdravnou.

- Např. dle Maastrichtských dohod by země EU neměly překračovat deficit 3%, toto statické pravidlo v NERVu doporučujeme dynamizovat: součet procent růstu HDP + procent deficitu HDP by nemel přesahovat arbitrární hranici 4 procenta HDP atd.)

Kontakty

Institut ekonomických studií

FSV UK

Opletalova 26, Praha 1

mejstrik@fsv.cuni.cz

http://ies.fsv.cuni.cz

EEIP,a.s.

chairman

Thunovska 12, Praha 1

Michal.mejstrik@eeip.cz

http://www.eeip.cz

International Chamber of Commerce ČR

Chairman

E-mail: mejstrik@icc-cr.cz

www.icc-cr.cz